This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

600068057W

Mr F. Madan
with the authors
compliments
G.E.Klemming

7

KONGL. BIBLIOTEKETS

HANDLINGAR.

6.

ÅRSBERÄTTELSE FÖR ÅR 1883.

BIBLIOGRAFI: BIRGITTA-LITERATUR.

BODLEIAN LIBRARY
6 MAY 84
OXFORD.

KONGL. BIBLIOTEKETS

HANDLINGAR.

6.

ÅRSBERÄTTELSE FÖR ÅR 1883.

BIBLIOGRAFI: BIRGITTA-LITERATUR.

BODLEIAN LIBRARY
6 MAY 84
OXFORD.

STOCKHOLM, 1884.
KONGL. BOKTRYCKERIET.

258. i. 172.

Årsberättelse för år 1883.

Till Konungen.

Under år 1883 har Kongl. Biblioteket varit anlitadt såsom denna tabell utvisar:

Månad.	Besök i låne- och läsesal.	Framtagna böcker (utom samlingen i läsesalen).	Hemlån.	Hemlånta volymer.	Besök i visningssalen.
Januari	1,009	2,175	618	839	378
Februari	1,127	2,008	412	618	323
Mars	1,050	2,013	396	532	245
April	1,002	1,885	376	490	359
Maj	898	1,669	295	391	426
Juni	904	1,875	213	409	480
Juli	904	1,890	213	355	4,675
Augusti	824	2,209	241	228	558
September	1,000	2,282	282	406	448
Oktober	1,007	2,200	377	523	456
November	941	1,990	347	626	378
December	832	1,604	317	448	379
Summa	11,498	23,800	4,087	6,017	9,105

Kongl. Biblioteket har jemväl varit tillgängligt på andra timmar än de officiela under ljusa årstiden, då derom på förhand anmälan gjorts. Frågan om elektrisk belysning väntar ännu på sin lösning.

Handskrifterna hafva, som vanligt, begagnats så väl inom som utom Kongl. Bibliotekets lokal. De förra upptagas i lånexpeditionens siffror. Genealogi, biografi, brefsamlingar, historia äro de mest anlitade facken. Utom lokalen hafva i synnerhet äldre kopieböcker och norska lagar samt handlingar ur norska riksståthållarens kansli varit anlitade. Vid årsskiftet voro 41 handskriftnummer frånvarande, utlånta till svenska och norska riksarkiven (tillsammans 29 n:r), finska statsarkivet, vitterhets-hist.- och antiqvitets-akademien, universitetsbiblioteken i Upsala och Kjöbenhavn, Store Kongelige Bibliothek i Kjöbenhavn och Nationalbiblioteket i Paris.

Kongl. Biblioteket har under året vunnit en tillväxt af 15,847 nummer tryckalster. Deraf utgör Svenska afdelningens tillväxt 14,426 nummer, hvilket höga antal betydligt förminskas genom inbindningen. Till denna summa hafva boktryckerierna bidragit med 211 tryckleveranser, omfattande 9,854 nummer (deraf för åren 1872—80: 89 nummer, för 1881: 59 nummer, för 1882: 7,918 nummer samt för 1883: 1,758 nummer) förutom 3 hela tidningsårgångar för 1881, 34 hela och 62 halfva tidningsårgångar för 1882 och 53 halfva tidningsårgångar för 1883. De dessutom tillkomna, i svenska samlingen ingående, in- och ut-ländska tryck uppgå till 4,420, hvaribland äldre och nyare skrifter 1,516, porträtt 14, plancher 57, accidenstryck 621, musikalier 2,212. Deraf hafva erhållits genom skänker 1,085, byten 958 nummer.

Utländska afdelningen har under året ökats med 1,421 verk, i hvilken summa dock ej äro inräknade fortsättningar af förut inköpta arbeten. Af de nyvunna äro 648 nummer gåfvor och 54 inköpta antiqvariskt eller på auktioner.

Kongl. Biblioteket har under året hållit 155 utländska och 2 svenska tidskrifter.

Det svenska boktrycket 1882 kan fördelas sålunda:

Akademiers och lärda sällskaps skrifter (inräknade 14 häften tillhörande 3 tidskrifter)	24.
Arkeologi (inräknade 3 häften tillhörande 3 tidskrifter)	29.
Astronomi och almanackor	57.
Bibliografi, bokauktions- och bokhandelskataloger (inräknade 49 häften tillhörande 2 tidskrifter)	246.
Biografi och matriklar	180.
Disputationer	109.

Dramatik	50.
Ekonomi (inräknade 311 häften tillhörande 30 tidskrifter)	1,472.
» , Politisk (inräknade 9 häften tillhörande 2 tidskrifter)	640.
Encyklopedi	29.
Etnografi och kulturhistoria (inräknade 9 häften tillhörande 1 tidskrift)	56.
Filosofi och estetik	17.
Föreningar, möten och ordnar	55.
Förvaltning, Stats- (inräknade 39 häften tillhörande 37 tidskrifter och länskungörelser)	202.
» Riksdagens	23.
» Kommunal- (inräknade 2 häften tillhörande 2 tidskrifter)	463.
Genealogi och heraldik	4.
Geografi och resor	104.
Gymnastik och sport (inräknade 27 häften tillhörande 1 tidskrift)	50.
Historia (inräknade 4 häften tillhörande 1 tidskrift)	92.
Juridik (inräknade 18 häften tillhörande 2 tidskrifter)	107.
Komitébetänkanden	49.
Kommunikationsväsende, väg- och vattenbyggnader (inräknade 2 häften tillhörande 3 tidskrifter)	277.
Konst	66.
» Musik (inräknade 52 häften tillhörande 3 tidskrifter)	93.
» Teater	8.
» » Affischer, konsert- och cirkusprogram	346.
Krigsväsende (inräknade 37 häften tillhörande 3 tidskrifter)	95.
Kyrkohistoria	34.
Litteraturhistoria (inräknade 7 häften tillhörande 2 tidskrifter)	18.
Litteratur, Utländsk	12.
Ludi	13.
Matematik (inräknade 2 häften tillhörande 1 tidskrift)	51.
Medicin (inräknade 102 häften tillhörande 9 tidskrifter)	251.
Naturvetenskap (inräknade 9 häften tillhörande 2 tidskrifter)	120.
Numismatik	17.
Politik, Allmän	5.
» Svensk (inräknade 24 häften tillhörande 1 tidskrift)	29.

Polygrafer	24.
Religionsvetenskap (inräknade 7 häften tillhörande 2 tidskrifter)	13.
Riksdagshandlingar (deraf 273 häften i 27 band) tillsammans	282.
Romaner (inräknade 531 häften tillhörande 17 tidskrifter samt 325 häften tillhörande 26 arbeten)	989.
Sjöväsende (inräknade 6 häften tillhörande 1 tidskrift)	50.
Språkvetenskap (inräknade 15 häften tillhörande 2 tidskrifter)	69.
Statistik och statskunskap (inräknade 4 häften tillhörande 1 tidskrift	101.
Statsrätt	2.
Teknologi (inräknade 23 häften tillhörande 6 tidskrifter)	135.
Teologi (inräknade 385 häften tillhörande 30 tidskrifter)	875.
Tidskrifter, Allmänna (132 häften tillhörande 14 tidskrifter)	132.
Tidningar i enstaka nummer och flygskrifter	38.
Uppfostrings- och undervisningsväsende (inräknade 251 häften tillhörande 19 tidskrifter)	905.
Vitterhet, Svensk	463.

Dessutom allmänna politiska tidningar 183 årgångar. Hela den periodiska litteraturen 1882 utgjorde 382 tidningar och tidskrifter.

Under året genom köp, byten och skänker förvärfvade, till utländska afdelningen hörande arbetens fördelning på hufvudfacken framgår af följandt tablå:

Arkeologi	72.
Biografi, genealogi, heraldik	72.
Ekonomi, teknologi	11.
Etnografi, kulturhistoria	30.
Filosofi, estetik, religionsvetenskap	66.
Geografi, resor, kartverk, kommunikations-anstalter	82.
Handel	2.
Historia	295.
Juridik, statsvetenskaper	166.
Klassiska författare, österländsk litteratur	71.
Kronologi	5.

Litteraturhistoria, bibliografi, typografi	105.
Medeltids- och folklitteratur	32.
Lärda sällskaps skrifter	4.
Naturvetenskap, medicin, magi	17.
Paleografi	2.
Paleotyper	2.
Polygrafer	1.
Sjöväsende	17.
Skön konst, musik, teater	68.
Sport	13.
Språkvetenskap	111.
Teologi, kyrkohistoria	77.
Undervisningsväsende	66.
Modern vitterhet	28.
Summa n:r	1,421.

Kongl. Bibliotekets boksamling har fått mottaga skänker af:

Amerikanska regeringen, Astor Library, K. Belgiska regeringen, Bibliothèque publique i Nancy, K. Biblioteket i Dresden, K. Ecklesiastik-Departementet, Departement of the Interior i Washington, K. Utrikes-Departementet, Franska regeringen, Badischer Frauenverein, Smithsonian Institution i Washington, Kommissionen for de offentlige bygninger i Kjöbenhavn, K. Kommerse-Kollegium, Kommissionen for det Arna-Magnæanske Legat, Kristiania Universitet, Landtmäteri-Styrelsen, Sällskapet Natura artis magistra i Amsterdam, New-York State library, Nordamerikanska Kongressen, Public record office i London, K. Riksarkivet, K. Sjökarteverket, K. Norska Statistiska byrån, La Société des anciens textes français, K. Vetenskapsakademien, K. Vitterhets-, Hist.- o. Antiqvitets-akademien, hrr Astley, Aijer & C:o (Lovell, Massachusetts, United States), Lucien Adam, Ballon, Belsheim, Biber, I. R. Bayle, von Borck, Bijwanck, Chapelier, F. Delisle, Granges der Surgères, Guthrie, W. v. Gutzeit, M:rs F. C. Hendersson, M:rs Hinton, hrr Hjelt, Homond, Jessen, E. Jonas, Judycki, van Loon, Loumyer, H. Lynge, Eirikr Magnusson, E. Mouton, Numell, J. O. I. Rancken, R. A. Renvall, P. Riant, Du Rieu, Schlötel, Secher, S. B. Smith, Misses Stanton, Anthony och Gage, hrr Tafel, Tellefsen, G. Thomas, J. Watts de Peyster, Wessler, Winter-Hjelm; samt från följande svenskar: H. M. Konungen, hrr J. A. Ahlstrand, J. M. Andersson, L. B. Bagge, N. J. Berlin, P. Beijer, R. Bergström, H. Bukowski, L. M. Carlander, E. Cederström, A. B. Christiernsson, F. A. Dahlgren, C. Dahlgren, C. G. Edman, C. Eichhorn, grefve Benzelstjerna-Engeström, J. Ericsson, New-York, Fahlgren, O. v. Feilitzen, Forssberg, C. Gartz, R. Geete, Hagdahl, fröken J. Holmberg, hrr P. A. Huldberg, J. G. Jansson, Lamm, fru I. Lange, hrr frih. A. G. G:son Leijonhufvud, Hj. Ling, C. J. Lindahl, Ljungman, B. Lundstedt, fru W. Malm, hrr A. J. Malmgren, P. v. Möller, frih. A. E. Nordenskiöld, Fil. Nordenson, J. G. Nordin, J. M. Olsson, C. Piehl, C. Pisani, E. v. Qvanten, Samson & Wallin, G. B. R. v. Schéele, B. Schöldström, C. Silfverstolpe, Sjöberg, grefve C. Snoilsky, A. Strindberg, J. H. Strömberg, C. A. v. Sydow, A. Södergren, frih. C. E. B. Taube, E. Tegnér, E. Thyselius, H. Trädgårdh, C. G. Wahlberg, J. O. Wedberg, K. F. Werner, H. O. Wieselgren, A. Wikström, C. G. Zetterlund, V. Örnberg.

Under året har manuskriptafdelningen ökats med 52 nummer: 32 gåfvor, 3 byten, 1 deposition, 5 öfverflyttade från trycksamlingen, 5 från Riksarkivet, 1 från Kammarkollegium (nu först antecknad) samt 5 inköp till sammanlagdt pris af 115 kronor. Gåfvorna äro öfverlemnade af hrr J. A. Ahlstrand, N. J. Berlin, Fr. Beijer, A. W. Blanck, A. Bohlin, enkefru Carola Boklund, hrr C. M. Carlander, E. W. Dahlgren, Deutsch, C. Eichhorn, P. A. Huldberg, frih. A. E. Nordenskiöld, fru Charlotta Ramsay, fröken H. Richter, hrr K. A. Schwan, A. Strindberg, K. Strömbäck, E. Tegnér, A. Westmark, A. Wikström och J. E. Åhrling.

Enligt Kongl. skrifvelsen af den 13 April 1883 har från manuskriptafdelningen till Riksarkivet aflemnats äfven sådana handskrifter, hvilka, utan att egentligen tillhöra Riksarkivets serier, dock såsom historiska original äro af värde för kompletterandet af Riksarkivets historiska samlingar, och har efter förutgånget urval, under loppet af April och Maj aflemnats 49 hela band och konvolut samt ett antal lösa handlingar, utvalda ur 43 band och konvolut i Kongl. Bibliotekets handskriftsamling.

Manuskriptkatalogen har under året fått ringa tillökning. Af särskilda arbeten må nämnas: slutbehandling af »Residua», utländska autografsamlingen omordnad och falska autografer urtagna. Arbeten i öfrigt oftast föranledda af efterfrågningar.

Kongl. Bibliotekets nu afslutade räkenskap för 1883 utvisar följande inkomster och utgifter:

1) Löner och tjenstgöringspenningar	31,700.	
Ålderstillägg	3,000.	
Anslag till gratifikationer m. m. uppburna och betalda under året	6,000.	40,700.
2) Anslag till bokköp och bindning	18,000.	
Auktionssaldo för dupletter jemlikt K. skr. 13 Sept. 1872 försålda i Maj 1883	287.07.	18,287.07.
Uppburna och utbetalda intill en behållning af kr. 2,07, hvilka till 1884 i räkning balanceras.		
Utbetalningarna under året å detta konto äro så fördelade:		
Till Stockholms bokhandlare	8,871.93.	
Vid auktioner och under hand inomlands	1,157.70.	
Till bokhandlare och ombud i utlandet	1,417.33.	
Tillsammans utgifter för bokköp		11,446.96.
Samt för bokbindning:		
inom Kongl. Bibliotekets lokal, dagspenning och materialkostnad	2,333.73.	
Dito på bokbindareverkstäder i staden	4,504.31.	6,838.04.
Summa utgifter kr.		18,285.00.
3) Utreqvirerade expensmedel, jemte balans å detta konto från 1882		5,625.90.
Till fullo utbetalda under året, nemligen		
För skrifmaterialier	667.79.	
» ved, lyse och renhållning	3,634.53.	
» inköp och underhåll af möbler och inventarier	1,096.47.	
» transporter, frakter och dylikt	227.11.	
Summa kr.		5,625.90.

E. o. Amanuensen D:r R. Geete har tjenstgjort på Svenska afdelningen och der framtagit och återinsatt böcker för låneexpeditionen; i vederbörliga fack infogat en del af 1881 års tryckleveranser samt genomgått och duppleterat en del från K. Riksarkivet aflemnade böcker.

E. o. Amanuensen C. G. Wahlberg har tjenstgjort å Svenska afdelningen, på fack utstält en del nytt tryck, fortfarande behandlat svenskt disputationstryck; restaurerat en del äldre tryck; omordnat Kongl. Bibliotekets i 12 skåp förvarade samling af svenska romaner samt bland från K. Riksarkivet inkomna böcker uttagit de för Kongl. Biblioteket behöfliga.

E. o. Amanuensen Fil. Lic. G. Thollander har en half månad innehaft amanuensförordnande och under året biträdt vid utlåningen dels i utländska afdelningen, dels i lånebyrån.

E. o. Amanuensen V. Örnberg har dels ur Stockholms hofförsamlings kyrkoböcker gjort utdrag bokstafsvis öfver födde, vigde och döde, dels påbörjat den Klerckerska genealogiska samlingens fullständigande ur smärre samlingar; dels gjort personal-historiska anteckningar ur de från Vadstena för detta ändamål till Kongl. Biblioteket utlånade domböcker från äldre år (1618—1750).

D:r G. O. Berg, som efter tre månaders proftjenstgöring den 22 September blifvit antagen till e. o. amanuens, har nästan uteslutande sysselsatt sig med från Kongl. Riksarkivet aflemnad teologisk litteratur och ur denna urvalt de för Kongl. Biblioteket behöfliga arbeten.

Underdånigst

G. E. Klemming.

Stockholm 31 Januari 1884.

KONGL. BIBLIOTEKETS SAMLINGAR.

BIRGITTA-LITERATUR.

BIBLIOGRAFI

AF

G. E. KLEMMING.

BODLEIAN LIBRARY
6 MAY 84
OXFORD.

STOCKHOLM, 1883.
KONGL. BOKTRYCKERIET.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

250. i. 178.

Brigitta (S.) Norimbergae 1521. B 1.

Birgitta-Litteratur.

[Birgittas egenhändiga uppteckningar af två visioner.] Stockh. 1854. 4:o. Med facsimile.

Heliga Birgittas uppenbarelser. D. 1—4. Stockh. 1865—68. 8:o.

Revelationes. Lubecæ B 1492. — Norimbergæ 1500. — Norimbergæ 1517. — ~~*? Romæ 1521?~~ — Romæ 1557. — Romæ 1606. — Antverpiæ B 1611. — Romæ 1628. — Monachii 1680. — Omnes in folio. Coloniæ 1628

Revelationes selectæ. Coloniæ 1851. 16:o.

Onus mundi, seu prophetia de malo futuro e revelationibus S:e Brigitte. Romæ 1485. 4:o. — *s. l. e. a. (Romæ? c. 1500.) 4:o. B — 2 eds.

Thesaurus anime fidelis ex revelationibus beate Birgitte salubriter collectus. Coloniæ 1517. 32:o.

* Manuale revelationum selectiorum per Johannem de la Conception. Cæs. Aug. 1660. 8:o.

* Sermo angelicus de excellentia b. Mariæ virginis. Bruxellis 1851. 8:o.

* Flores gratiarum ac virtutum ex Revelationibus b. B. collecti a G. Druzbicki. Pragæ s. a. (16 . .) 12:o.

* Quam horrendum sit Sacrosanctum Missæ Sacrificium in peccato mortali offerre. Ex Revelationibus B. B. Ratisbonæ s. a. (16 . .) Fol. pat.

Prognosticatio quedam mirabilis. Lugd. 1515. 16:o. — *Romæ 1524. (Mirabilis Liber qui prophetias &c. demonstrat.) 8:o.

* Libellus de quibusdam futuris ex S:æ Brigittæ Revelationum libris. Cracoviæ 1522. 8:o.

* Prophetia Divæ Brigittæ Viduæ. Tolosæ 1590. 4:o.

* Prophetiæ XIV tabellis expressæ de horrendis calamitatibus. Ed. Greg. Jordanus. Coloniæ 1591. 8:o.

Opusculum vite et passionis Jesu Christi. s. l. 1491. 16:o.

Horologium devotionis circa vitam Christi et orationes pulchre S. Brigitte. Augustæ 1489. 16:o.

Quindecim collecte, sive orationes beate Brigitte s. l. e. a. (Romæ 14 . .) 16:o. — * Romæ 1492. (Mirabilia urbis.) — * Romæ 1515. (Ibid.)

Orationes sancte Brigitte cum oratione sancti Augustini. s. l e. a. (Romæ 14 . .) 16:o. — *Romæ 1500 etc. etc. — *Vilnæ 1595. 12:o.

* Devotissime ammonitiones & orationes beate et preclarissime Brigitte vidue de passione domini nostri Jesu Christi. (Cursus beate Marie virginis.) Vienne Pannonie 1513. 32:o.

Orationes sancte Brigitte. (Hortulus anime.) Nuremberg 1516. 8:o. etc. etc.

Flores precum. Coloniæ 1610. 12:o.

* Selectæ devotiones — — adjunctis orationibus S. Brigittæ. Leopoli 1711. 12:o.

Les éditions marquées * manquent à la Bibliothèque Royale de Stockholm, qui désire en faire l'acquisition.

Pour des suppléments et corrections, ainsi que pour des offres, s'adresser à la Bibliothèque Royale de Stockholm.

B

~~Cantoni (Giacomo). Wunderthätige Heiligkeit, das ist Leben der heiligen Brigitta ... Augsb. 1767. 4.~~
~~(Aus d. Italien., Bologna, 1693)~~

* Regola del Salvatore. Genovæ 1652. 4:o. — Ib. 1668. 4:o.
Breviarium Sanctæ Birgittæ. Lubecæ 1512. 4:o. — * Campis 1544. 4:o. — Atrebati 1610. 4:o. — Coloniæ 1628. 8:o.

Margaretha Clawsdotter, [Heliga Birgittas lefverne] Chronicon de S. Birgitta. Ed. Benzelius. Upsala 1710. 4:o.
Svänska Helgonets St. Britä lefverne. Linköping 1788. 8:o. — Ib.1807. 8:o.
Kylander, Berättelse om S. Brigitta och S. Catharina. Stockh. 1805. 12:o.
De namnkunnige Svenska Helgonen St. Britas och St. Catharina Lefvernes Beskrifningar. Stockh. 1820. 8:o.
Marconi, Fordna Svenska Helgonet S. Britas lefverne. Jönköping 1830. 8:o.
Hammerich, Den hellige Birgitta og Kirken i Norden. Kjöbenhavn 1863. 8:o.
* Vita sanctæ Birgittæ de regno Sveciæ. Romæ 1553. 8:o. (4:o?)
Vita seraphicæ Matris Brigittæ cum revelationibus selectioribus. Coloniæ s. a. (16..) fol. S. Pheysens sculpsit. 51 foll.
* ~~Lectio spiritualis sive vitæ sanctorum patronorum Sveciæ. Lincii 1699. 12:o.~~
* Chladenius & Capsius, de revelationibus Brigittæ Svecicæ. Wittebergæ 1715. 4:o.
Vita S:æ Brigittæ. (Acta Sanctorum. Vol. IV. Oct.)
* ~~Hier innen auf das kurzast ist angezaigt der dreien glauben frümesten mannen und frawn. München o. J. (149.) 16:o.~~
Binet, Leben Brigitte. Cöln 1652. 12:o.
Schockh, Leben der S. Birgitte. Augsburg 1749. 8:o.
Clarus, Leben d. h. Brigitta. Regensburg 1856. 8:o.
* Binet, La vie admirable de S. Birgitte. Paris 1634. 12:o ~~et d'autres éditions.~~
* Vie de Sainte Brigitte par l'abbé ***. Limoges 1864. 16:o.
* The lyfe of Seynt Birgette. London, Pynson, 1516. 4:o.
* Hilarione de S. Antonio, Vida di santa Brigitta. Napoli 1641.
Girolamo, La vedova Svecese cio'e la vita di Santa Brigida. Bologna 1648. 12:o.
Girolamo Ercolani, La Reggia delle Vedove sacre. Padoua 1663. 4:o.
Hippolito Maracci, S. Catharina de Siena difesa colla vita di S. Birgitta. Presa del Latino de Ambr. Majo. Palermo 1665. 12:o.
Burlamacchi, Vita della serafica madre S. Brigida. Napoli 1692. 4:o. — Ib. 1709. — Ib. 1720. — Firenze 1769. 4:o.
(Marconi), Compendio istorico della vita di S. Brigida. Roma 1789. 8:o.
Mig. de Oquendo, Vida de S. Brigida. San Sebastian 1676. 4:o.

Die mit * bezeichneten Auflagen fehlen in der königlichen Bibliothek zu Stockholm, welche sie zu erwerben wünscht.

Wegen Zusätze und Verbesserungen sowie mit Offerten bittet man sich an die königl. Bibliothek in Stockholm zu wenden.

Stockholm, 1873. P. A. Norstedt & Söner.

Birgitta-Literatur.

Den af Birgitta sjelf skrifna Svenska texten till uppenbarelserna har gått förlorad, så när som på två conceptblad, hvilka utgåfvos särskildt, Sthm 1854, i qvart, 16 opag. sidor med 1 facsimile, samt ånyo i fjerde bandet af H. Birgittas Uppenbarelser, Sthm 1862. De innehålla 49:e kapitlet af 4:e boken och det 80:e af extravagantes i Latinska redaktionen. Så ringa dessa qvarlefvor än äro, bevisa de dock att de gamla uppgifterna om sättet för revelationernas nedskrifvande, redigerande och öfversättning äro i hufvudsak riktiga. Efter sådana Birgittas egenhändiga utkast på modersmålet öfversattes de på Latin af subpriorn, sedan priorn, Petrus i Alvastra. Denna öfversättning lemnade Birgitta sjelf åt eremiten, f. d. biskopen i Jaen, Alfonso till öfverseende och indelning i böcker. Att hans anordning dock icke blifvit i allt noga följd, synes af en anmärkning vid slutet af 4:e bokens 130:e kapitel: "Et hic est finis quarti libri secundum Alphonsum", hvarpå följa ännu 14 kapitel, utan tvifvel tillagda i Vadstena kloster. Af Alfonso är prologen till 8:e boken författad, och redan långt förut hade kaniken i Linköping, den lärde magister Mathias skrifvit ett företal till de äldre revelationerna; men intetdera af dessa förord har blifvit öfversatt på Svenska. En återflyttning från Latinet till det ursprungliga tungomålet företogs i Vadstena, före 1300-talets slut, med hufvudstommen af allt det öfriga, då likväl betydliga uteslutningar gjordes, framför allt af en mängd "declarationes" och "additiones". Deremot hafva tillkommit några små och få (12) stycken, hvilka icke finnas i Latinet (se band II sid. 158 kap. 80, sid. 261—269 kap. 142—145; band IV sid. 127—131, 458—461, 465—467, 487—488, 498; de 4 sista i Norsk afskrift) och synas berättiga antagandet, att i Vadstena varit bevarade flera af Birgittas uppteckningar, än de på Latin öfversatta. Det är denna redaktion som utgafs i fyra band af Fornskrift-Sällskapet, Sthm 1857—75, 8:o. En från Messenius* härstammande, af Berch och P. Wieselgren fortplantad uppgift, att öfversättningen skulle vara gjord af kansleren Claus Ryting på konung Carl VIII:s uppmaning, är fullkomligt ogrundad; åtminstone är det icke den nu utgifna, som är ett par generationer äldre; och någon annan finnes icke till. Likaså ogrundad är den uppgiften, att en handskrift af mag. Mathias' egen hand skulle bevaras i Wolfenbüttelska biblioteket; den derstädes befintliga är nemligen skrifven långt efter hans död, eller år 1417 enligt eget tydligt vittnesbörd.

Från den Svenska texten härstamma de under medeltiden på Norska omskrifna fragmenten, tryckta i 4:e bandet af vår samling, sid. 423—522. Från

---

* Chronologia rerum a Birgitta gestarum; circa 1450: D. Claudius Rytingh, a rege commissionem quoque accepit, ut libros revelationum Birgittinarum in suecicam transferret linguam. Detta uppdrag skulle således hafva gifvits i ovetskap om den redan befintliga öfversättningen; hvilket väl är möjligt, men ingalunda kan förvandla denna till ett arbete af Ryting. Messenii Chronologia är icke tryckt, men finnes handskrifven i Upsala, Palmsköldska samlingen.

Latinska redaktionen åter gjordes en Dansk medeltids-öfversättning, hvaraf blott 8 små pergamentremsor finnas i behåll, aftryckta i Gammeldags Læsebog af C. J. Brandt, sid. 103, 104. Kbhvn 1857. 8:o. Möjligen är det denna som P. Syv omnämner i sin Danske Boglade med följande ord: S. Birgittes Obenbarelser, mscr. paa Dansk, udsatte fordum af Hr. Peder Regelsen, en Præst af Lolland. (Suhms Samlinger, Bind 1: 99. Kbhvn 1779.)

Likaledes från Latinet äro alla nedan uppräknade öfversättningar gjorda. Utom de tryckta, på Italienska, Franska, Tyska, Holländska och Engelska språken, finnas i handskrift öfversättningar till Polska och Böhmiska redan från år 1392. På sistnämnda språk finnes dessutom en i Prag 1592 tryckt samling af sagor och fabler, bärande Birgittas namn, dock utan ringaste gemenskap med hennes uppenbarelser.

Jemte den verkliga Birgitta-literaturen kan ock anföras en apokryfisk, omfattande de celebra 15 bönerna till Jesus och uppdiktade profetior. Äfven dessa publikationer uppräknas här i korthet.

A. Latinska tryck.

1. **[Reuelationes Sancte Birgitte.]** Lübeck, B. Gothan, 1492.

Folio, 864 opag. sidor. Tryckt i 2 spalter med 46 rader i kolumnen; göthisk stil. Coll. ark a = 12 blad; b—l, n—p, r—z à 10 blad; m, q à 8 blad; ꝛ med 8 blad; t̃, ◐ à 10 blad; aa—ee à 10 blad; ff med 8 blad; A, B, C à 10 blad; a—g à 10 blad; h = 8 blad. Således 38 lägg med 10 blad; 5 med 8; och 1 med 12; = 432 blad.

Första sidan är blank; den andra innehåller Epigrāma Libꝛi pꝛeſentis och Phares voluminis Jnfraſcripti, hvardera på sitt sätt redogörande för innehållet. I den förra säges, att alla originalerna med förklaringar och försvarsskrifter bevarades i Vadstena kloster. Derpå följer i starkt sammandrag Epiſtola dñi Johannis de turre cremata af år 1446, med deri intagna Birgittas kanonisationsbulla af Bonifacius IX, Martin V:s bekräftelse derå samt notarial-instrument; allt upptagande 21 sidor (bl. a ij.—a xij recto). Vidare: tre sidor (a xij v.—b i v.) med inskrifter och träsnittsbilder af Birgitta (samma stock 3 gånger) samt hennes redaktörer Petrus, prior i Alvastra, och Mathias, "theologie professor", canonicus i Linköping; porträttlikheten lär väl dock ej vara att räkna på. Derefter på 4 sidor (b .ij., b .iij) Prologus af Mathias, här kallad magister. Sjelfva hufvudstommen, de 8 böckerna af uppenbarelserna, upptager arken b .iiij.—dd .ij. r. eller 365 sidor. Åttonde boken, liber celestis Imperatoris ad reges, inledes med epiſtola ſolitarij dni Alphonſi quondam epiſcopi Gyennensis et poſtea heremite probatiſſimi, aa .j.—aa 8 recto. En träsnittstafla fyllande hela sidan föregår hvarje bok, såväl som Alphonsi prolog och den nästföljande afdelningen Regula Saluatoris, bl. dd. iij.—dd. 8. I ordningen komma nu Sermo angelicus de excellentia virginis Marie, bl. ee .j.—ff .iij. och Orationes (de 4 större), bl. ff .iiij.—ff 8. I slutet deraf är ett träsnitt, hvarom nedan. Sedermera följa Reuelationes Extrauagantes, bl. A .j.—C vi r., och Vita abbreuiata predilecte Sponſe xp̄i ſancte Birgitte de regno Swecie, bl. C vi v.—C 10 r. Detta sista bladets första sida innehåller ock så väl bokens som boktryckarens slutskrifter, den senare med uppgift om årtal och tryckort samt hans vapen. Slutet af boken bildar det vidlyftiga registret på 154 sidor, läggen a—h 7. Slutbladet, h 8, innehåller endast på 14 dubbla rader: Oꝛatio deuota ad Sanctam Birgittam, eller hymnen O Birgitta mater bona, med tillhörande versiculus och collecta. Bladet är för öfrigt tomt och kan lätt fela, utan att man misstänker en ofullständighet.

Boken är utstyrd med 15 träsnitts-taflor och dessutom börja tolf nya afdelningar med stora, ståtliga bokstäfver, framställande små scener; flera äro dock använda mer än en gång. Af 14 större är det endast 4 som äro hela stockar i ett stycke, fyllande sidan, neml. i 4:e boken vid 70:e kapitlet: Christus på korset med Maria och Johannes vid sidorna. Före 5:e boken: munken, som klifver på stege upp till himlen, sättande snärjande frågor på Guddomen; Birgitta sitter till häst som åhörarinna. Vid 8:e boken: Birgitta, sittande, utdelar sin bok åt kejsare och konungar m. fl.; nederst: dessa potentater i helvetets gap; öfverst: Gud fader i moln af helgonhufvuden. Framför Regula Salvatoris: Birgitta, äfvenledes sittande, utdelar sin kloster-regel åt nunnor och munkar; öfverst i molnen: Christus och Maria. Tio af de öfriga taflorna äro hopsatta af rörliga, mindre stockar och lämpliga citater ur texten i vanligt typtryck, inpassade mellan bilderna. De 3 första äro redan nämnda här ofvan; de 6 följande föreställa alla, öfverst, Christus och Maria i moln af änglar och helgon; midtelpartiet intager Birgitta, talande till menniskorna af olika stånd. Första bokens tafla, som upptager hela bladet b iiij, då framsidan deraf är hvit, framställer påfvar, kardinaler, biskopar, kejsare och konungar å ömse sidor om Birgitta; nederst är simpelt folk med sina qvinnor, alla knäböjande. Framför andra boken stå nederst sju krigsmän med olika vapen. Framför tredje boken sitta nederst fem andlige potentater. Före fjerde boken visas i 3 små taflor menniskorna i helvetet. Vid sjette boken förekomma ånyo potentaterna från den första; nederst till venster modern och dottern i helvetet, förebrående hvarandra, samt till höger en man ledsagande en förnäm dam, hvars släp uppbäres af en piga. Sjunde bokens tafla är alldeles lika första bokens, utom textcitaterna. Taflan framför Alphonsi prolog föreställer Birgitta öfverlemnande sin bok åt honom; ofvanför, högst upp, Christus och Maria samt längre ned den helige ande. Träsnittet i mindre format efter Orationerna, hvilket visar en sittande munk skrifvande i en bok, är lånegods ur den äfven hos Gothan 1485 tryckta boken Speygel der dogede; här med tillfogad underskrift

Magister Magnꝰ S. p. pfeff

Betydelsen af denna inskrift är ej lätt att gissa; kanske är namnet Magnus felaktigt för Mathias. Ännu ett träsnitt finnes, men endast i de få exemplaren som trycktes på pergament; det har sin plats i början af Vita abbreuiata, bl. C. vi. verso, är behandladt som miniaturmålning och föreställer heliga Birgitta. För att få plats åt denna lilla tafla omsattes hela textsidan med införande af en mängd förkortningar i stället för hela stafvelsér. Utan en sådan tydlig anledning förekomma äfven två andra sidor (c viij recto och C vij recto) af olika sättning och med olika förkortningssätt; man kan endast gissa till en sådan orsak, som att formen händelsevis blifvit sönderslagen under sjelfva tryckningen och att derför en ny uppsättning måst företagas.

Bokens slutskrift, C x recto, lyder så:

Finit diuinū volumen omniū celeſtiū Reuelationū pꝛeelecte ſpon | ſe xp̄i. Sancte Birgitte de regno Swecie. A religioſis patribus | originalis monaſterij Sanctarū marie et Birgitte in watʒſtenis. | Pꝛematuro ſtudio et exq̄ſita diligētia Jn hos ſupꝛaſcriptos nume⸗ | rum et oꝛdinē. accuratius cōpoꝛtatū. Ut ſi forte aliqꝫe alie reuelatio | nes ſicut reptum eſt. beate Birgitte p erroꝛem aut temerarie a quo | ꝙ̈ qūolibet aſcribant̃ Pꝛeter has que in hoc pꝛeſenti volumine. aut in | vita ſeu legenda ſancte Birgitte maioꝛi continētur. tanꝙ̈ falſe et er⸗ | ronee decernētur. Laus ſit om̄ipotenti deo. Amen

Boktryckarens slutskrift, omedelbart derunder, lyder så:

Mille quadꝛingēti nonaginta duo ſimul anni
Chriſti quando fere. de natiuitate fuere
Hoc mundi lumen. miſerans celeſte volumen
Quod dedit ipſe deus. Jmp̄ſſit Bartholomeus
Ghotan, tūc ſoſpes. Lubcenſis ciuis et hoſpes
Sit laus inde deo. Sit merces bartholomeo
Pax ſit terrigenis/ requies animabus egenis
Regnū Gothoꝛū muniat deus atꝗ Suecoꝛū

Derunder följer Gothans vapen, ros under ett liggande kors med 2 lika armar uti en böjd sköld, hållen af en grip och ett lejon, som stå grensle öfver 2 mot hvarandra rusande, grymt gapande odjur.

Om upplagans tryckning och storlek finnes under år 1491 följande anteckning i Diarium Vazstenense: In die ss. Cosme & Damiani transibant fratres Petrus Ingemari sacerdos & Gerardus laicus versus Lubeck ad faciendum imprimi libros celestes Revelationum S. Birgitte. Et post annum evolutum, impressis & perfectis octingentis voluminibus in papyro, & sedecim duntaxat in pergameno, redierunt in monasterium suum anno Dn Mcdlxxxxij circa festum s. Katharine virginis & martyris.

Af en anteckning 1487 sammastädes finna vi att då antogs till lekbroder tysken Gerardus, qui novit sculpere et depingere; samt vidare från 1515 att han dog in crastino S. Martini episcopi, med tillägg: Hic fuit bonus pictor. Med all sannolikhet kan af dessa anteckningar slutas, att det var han som skar träsnitten till boken. Oaktadt 800 ex. trycktes deraf är hon nu rätt sällsynt, framför allt äro fullständiga och felfria exemplar svåra att anträffa; i Sverige finnes väl knappast mera än ett dussin sådana. Af de 16 pergament-exemplaren återstå nu mera endast två (utom några defekter i Kongl. Biblioteket); det ena finnes i Skoklosters bibliotek, det andra i Bodleian library, Oxford.

En gammal anteckning visar att exemplaret kostade 5 lybska mark.

2. Andra upplagan:

Reuelationes Sancte Birgitte. Nürnberg, A. Koberger, 1500.

Folio, 624 opag. sidor. Tryckt i 2 spalter, götisk stil, 57 rader i full kolumn. Coll. 14 blad sign. 3—́8; 244 blad, det sista hvitt, sign. a—ʒ, A—H med 8 blad i hvarje af de 29 första läggen, men endast 6 i de 2 sista; 54 blad sign. a—g med 8 blad i a—f och blott 6 i g; slutbladet är hvitt.

Titeln består af den ofvan anförda raden och derunder det till Regula Salvatoris hörande och der ånyo befintliga träsnittet. Frånsidan upptages af en Prologus, som berättar att kongl. rådet och riddaren Florian Waldauf af Waldenstain, Salvator-ordens befordrare, beslutit låta trycka en ny upplaga af Revelationerna och öfversätta dem på Tyska; att han för detta företag interesserat romerske konungen Maximilian, som genom kongl. bref uppdragit tryckningen åt Koberger; och att Waldauf bekostat båda upplagorna på Latin och Tyska. Till minne deraf bär andra bladet på rätsidan Insignia Regie Maiestatis och på frånsidan Arma strennui Militis Floriani

Waldauf; båda i stora, hela sidan fyllande träsnitt. Derefter följer Epistola cardinalis, påfvebullan &c., de 3 träsnitt-sidorna, Prologus magistri Mathie, Epigram̄a libri, Phares voluminis och första bokens träsnitt på 13:e bladets sista sida. Sjelfva boken med tillhörande träsnitt upptar de 243 följande bladen; det sista af dem inrymmer äfven hymnen O Birgitta mater bona samt boktryckarens slutskrift, som här nedan följer. Slutet bildar registret på 53 blad.

Träsnitten, hvilkas antal genom de 2 tillkomna stora vapnen, här vuxit till 17, gifva samma bilder, som i original-upplagan, men kunna icke kallas kopior derifrån, emedan de äro helt omskapade, ojemförligt mycket bättre, verkliga konstverk, så till teckning som skärning. Man antar att om de icke äro af A. Dürers egen hand (efter som hans märke icke finnes), så äro de dock utförda på hans atelier i Nürnberg. De egentliga afvikelserna från originalbilderna äro följande. På den första Birgitta-taflan, blad 9, äro tillagda man och hustru knäböjande, på hvar sin sida om den heliga, med toma sköldar framför sig. Birgitta sjelf är framstäld i 2 helt olika ställningar blad 9, 10. De största och större initialerna finnas alls icke, utan antydas blott med liten bokstaf, för att målas i det lemnade tomrummet.

Boktryckarens slutskrift på 257:e bladet lyder så:

¶ **Finit diuinū volumē** [&c såsom i förra upplagan, 8 rader - -] **erro=|nee decernent̄. Jnſup iam alterato p Anthoniū Koberger ciuē Nu=|remburgeñ. impꝛeſſe finiunt. Anno domini. M. cccc. xxi. menſis Se|ptēbꝛis. Laus omnipotenti deo: Amen.**

I anledning af dateringens ställning omedelbart i hop med årtalet, antog man förr att detta var 1521, utan att betänka det formen 'mensis' då vore oriktig. Denna åsigt, hvarom man fordom stred, behöfver ingen vederläggning; som direkt bevis kan dock anföras den omständigheten, att ett exemplar bär den samtidiga anteckningen: "Iste liber attinet venerabili Monasterio S. Qvirini in Tegernsee Anno 1501 emptus et ligatus sub Abbate Henrico quinto."

3. Tredje upplagan, Nürnberg, F. Peypus, 1517, har följande titel, satt i kilform:

Reuelalationes cele= | ſtes p̄electe ſpōſe chꝛiſti beate Bir= | gitte vidue: de regno Suecie: octo libꝛis diuiſe. Sicq; oꝛdina= | te a reliogioſis patribꝰ: oꝛiginalis monaſterij ſctārū Marie | virginis et Birgitte in Vuatſtenis: p̄maturo ſtudio et | exq́ſita diligētia: in hos infraſcriptos numerū ꝛ ordi= | nē accuratiꝰ cōpoꝛtate. Et ſi foꝛte alique alie reue= | lationes (ſicuti compertū eſt) btē Birgitte per | erroꝛē: aut temerarie a quoq;: q̊modolibet | aſcribant̃: p̄ter has q̄ in hoc p̄ſenti volu | mine: aut in vita: ſeu legenda ſancte | Birgitte maioꝛi cōtinent̃: tanq; | falſe ꝛ erronee decernant̃. ¶ Ad= | iungit̃ etiā in fine libꝛoꝝ Ta= | bula pꝛincipaliū ſentētiarū | in his libꝛis cōtentarū: | vti diligēs lectoꝛ vi= | dere poterit.

Folio 468 sidor eller blad II—CLXXXII och 52 utan nummer, för registret, som har eget titelblad. Tryckt i 2 spalter; götisk stil.

Titeln omgifves af en bred ram, hopsatt af 4 lösa stockar framställande andliga taflor af utmärkt god teckning och finaste träsnitt. — Öfverst: Johannes skrifvande sin uppenbarelse; framför honom madonnan i moln; vid hvardera ändan en liten scen ur hans bok. — Nederst: Jesu döpelse i Jordan; på båda ändarna: engel med pinoredskapen. De två midtelstyckena visa dödens uppträdande samt menniskornas flygt och nederlag. Företalet i 1500 års upplaga och dess 2 stora vapensköldar finnas äfven här, men för öfrigt inga träsnitt eller prydnader utom kapitlens initialer. Då således träsnittens textcitater icke kunnat få sina gamla platser äro de i stället hopstälda framför hvar vederbörande bok. För öfrigt är innehållet oförändradt. Slutskriften, bl. CLXXXII verso, lyder:

◖ **Finit diuinū volumē** [&c såsom i föregående upplagorna, på 7 rader - -] **decer=|nent. Jnſup iam alterato in officina Federici Peypus. Sumptibuſqꝫ ꝛ impen=|ſis honeſti viri Joannis Kobergers Ciuem Nurenbergeñ. impꝛeſſum. Anno | virginei partus. M. D. xvij. Decimaquinta. Menſis Nouembris.**

4. Fjerde upplagan:

[Revelationes. I slutet:] Romae In ædibus diuæ Birgittæ viduæ, per Franciscum Mediolanensem de Ferrarijs, XXI. Augusti, M. D. LVII.

Folio 752 sidor (1—144, 608 opag.), de 2 sista hvita. Tryckt i 2 spalter.

Denna fjerde upplaga har för oss särskildt interesse såsom utgifven af vår siste katolske erkebiskop, den landsflygtige Olaus Magnus, ehuru detta icke angifves i sjelfva boken. Egentligt titelblad finnes ej, utan början göres med sid. 1, som öfverst har orden: Hæc est generatio querentium faciem domini. Psal. XXIII. och derunder det stora träsnittet som föreställer Birgitta utdelande sina klosterreglor åt nunnor och munkar. På frånsidan följer en Distinctio Librorum huius voluminis & aliorum dogmatum annexorum. Framför 4:e, 7:e och 8:e böckerna är ock tillagd en öfversigt af deras innehåll, men 4:e bokens omfattar blott de 55 första kapitlen. Efter 1:a boken är tillagd en karta eller utsigt af heliga landet med Iherusalem i midten; och vid sidan af detta träsnitt 1 strof ur en hymn: Post mortem viri penitus &c. Efter vita abbreviata tillkommer Catharinas lefverne med titel: Incipit vita sive legenda cvm miracvlis divae Chaterinae filiae S. Birgittae de regno Svetiae. Derunder träsnitt framställande ett qvinligt helgon, hållande en blomstergren och brinnande lampa (kruka?); vid sidan en hind. Texten upptar 10 blad, eller arket DDD, och är aftryckt efter Stockholms-upplagan af 1483, men blott de första kapitlen 1—18 och 21, hvartill här fogas ett nytt kapitel såsom det 19:e, så att hela Vita består af 20 kapitel. Registret utgör, som vanligt, slutet eller arken a—m.

Boken är utrustad med 21 träsnitt-taflor, af hvilka dock en, den sittande Birgitta, förekommer 3 gånger, så att antalet af de olika blott är 19. Bland dessa äro 10 hopsatta af flera mindre stockar såsom i de äldre upplagorna. Efter de Dürerska snitten från år 1500 äro 14 stycken troget kopierade, neml. de 10 hopfogade och de 4 stora; bland dem har korsfästelsen fått sin plats framför Vita Catharinæ och Salvator-reglans tafla tjenar som titel enligt hvad redan sagdt är. Den skrifvande munken, efter Orationes, är utesluten; men finnes i det profhäfte, som straxt skall nämnas. Deremot tillkomma här 5 träsnitt, som ej finnas i de äldre upplagorna, neml. Birgitta sittande vid ett bord med sluttande pulpet, skrifvande sin bok; framför henne, i en sky, Christus pekande på en rulle som förskrift och vid hans sida Maria. Detta träsnitt förekommer 3 gånger, sid. 27, i slutet af Vita abbreviata och i slutet af Vita Catharinæ. De öfriga 4 äro: den nämnda Jerusalemskartan efter 1:a boken; helige Franciscus i stigmatiseringens ögonblick, blad PP5 i Alphonsi prolog till 8:e boken; en stor tafla framför revelationes extravagantes: madonnan uppfarande till himlen; och sist den nyss nämnda bilden af Catharina.

4 a. Ett helt år innan denna upplaga blef färdigtryckt utgaf Olaus Magnus en särskild prospekt dertill, som bär titeln:

Memoriale effigiatvm librorvm prophetiarvm sev visionvm B. Brigidae alias Birgittae vidvae stirpis regiae de regno Svetiae ad excitandvm conservandvmqve pvram deuotionem in cordibus humilium Christianorum, Romæ in ædibus eiuſdem ſancte Brigittæ, ante impressionem maioris voluminis reuelationum, Anno 1556. De Menſe Auguſti feliciter impreſſum.

Ofvanför denna titel synes i större träsnitt ett bröstbildsporträtt en face af författarinnan, klädd i dok; öfverskrift: S. Brigida ora pro nobis. I slutet på 27:e sidan står:

Impreſſum Romæ, in ædibus ſanctæ Brigidæ, per Duodecimū & Antonium ſocios, M. D. LVI. 22. Auguſti.

Folio 28 opag. sidor eller 7 ark i ett lägg.

I detta prof visas på 24 sidor den tillämnade bokens flesta illustrationer och dertill sex andra, neml. det nyssnämnda porträttet; en apostel (Paulus); en Birgitta knäböjande för den korsfäste; mannen och hustrun (här kallade D. Latinus Vrsinus och D. Goritia eius coniux) knäböjande vid Birgittas sidor, kopierade efter det Dürerska snittet, bl. 9 i upplagan af 1500; den skrifvande munken, kallad Magister Magnus i original-upplagan, likaledes kopierad efter 2:a upplagan; samt madonnan stående på halfmånen. I profvet förekomma deremot icke 3 af bokens bilder neml. helige Franciscus, den stora madonnan och korsfästelse-taflan. Hela antalet af olika, större och mindre träsnitt-stockar är här 36, förutom 12 granna initialer och 14 småprydnader; det hela är således ett verkligt bilderhäfte.

Utom de vanliga, till de hopsatta taflorna hörande, utdragen finnas på 13 sidor utförliga texter berörande revelationerna, Birgitta, hennes barn, alla hennes pilgrimsfärder, m. m. Författaren till dessa stycken är Olaus Magnus, som nämnes på 3:e sidan såsom utgifvare af revelationerna. Han omtalar på 4:e sidan de 15 Birgitta tillskrifna bönerna, med uppgift att hon sammansatt dem redan i Sverige då hon 4 år efter sin mans död vistades i Alvastra kloster; men han upptager dem ej i sin upplaga.

5. Femte upplagan:

Revelationes S. Brigittae, Olim à Card. Turrecremata recognitæ, Nunc à Consalvo Dvranto A Sancto Angelo In Vado presb. et sacrae theol. profess. notis illvstratae. Locis etiam quamplurimis ex Manuscriptis Codicibus restitutis, ac emendatis. Cum duplici Indice, altero Textus, altero vero Notarum. Cum Priuilegio Summi Pontificis. (Påfligt vapen.) Romæ, Apud Stephanum Paulinum. M D C VI. Superiorum Authoritate. Sumptib. Iulij Burchionij.

Folio 996 sidor (36 opag., 1—876, 84 opag. = register). Titeln i rödt och svart. Två spalter. Upplagan är försedd med 10 års privilegium af Paulus V, dedikation till Odoardo Farnesi, företal af Duranti och hans vidlyftiga noter, kapitel för kapitel. Vita Catharinæ följer vid textens slut. — Blott en illustration finnes: ett stort träsnitt framför 1:a boken visande Birgitta skrifvande, inspirerad medelst ljusstrålar, som gå in i hennes mun.]

6. Sjette upplagan, eftertryck af den 5:e, har samma titel utom de sista orden, angifvande tryckort och år sålunda:

Antverpiae. Apvd Ioannem Keerbergivm. Anno clɔ. lɔc. xi. Cvm privilegio svmmi pontificis.

Folio 844 sidor (36 opag., 1—747, 60 opag. = register). På titeln ett kopparstick föreställande Birgitta bedjande framför crucifixet, och ånyo samma scen i mindre skala, längre bort i fonden. Den stora bilden i 5:e upplagan är här betydligt förbättrad och återgifven i kopparstick, signeradt: Petrus d Iode figurauit Wilhelmꝰ d Ham sculpsit

Varierande exemplar finnas med adressen: Vidua et hæredes P. Bellori.

7. Sjunde upplagan, Cöln 1628; titel i svart och rödt:

Revelationes S. Birgittæ olim a card. Tvrrecremata recognitæ Et A Consalvo Duranto A Sancto Angelo in Vado presb. et sacræ theol. profess. notis illvstratae. Locis etiam quàm plurimis ex Manuscriptis, & Rom. editione restitutis, ac emendatis, vitijs tandem typographicis quibus scatebant sublatis. Adiuncta itidem Synopsi Approbationis & Priuilegiorum Ordinis S. Birgittæ. Operâ & labore RR. PP. eiusdem Ordinis. (Stor stock: gående lejon hållande en sköld med bomärke.) Coloniæ Agrippinæ, Ex officina Bernardi Gvaltheri Hæredum. [Sista ordet öfverklistradt med en tryckt lapp: Bibliopolæ.] M. DC. XXIIX. Cum facultate Superiorum. [Sist, efter Errata:] Coloniae Agrippinae, Typis Henrici Krafft, Anno M. DC. XXIIX

Folio 703 sidor (60 opag., 1—609, 37 opag. = register och errata, 2 hvita). Tryckt i två spalter.

Här tillkomma den i titeln nämnda Synopsis med Appendix De Monasterium Ord. huius (pro sexus diuersitate) separatione. Härpå följa för första gången Orationes qvindecim, upptagna på Olai Magni auktoritet enligt prospekten 1556. Allt detta upptager 32 sidor närmast framför 1:a boken. Det 2:a registret i Durantis upplaga är utelemnadt.

Varierande ex. finnas med adressen: ex officina A. Boetʒeri hæredum.

8. Åttonde upplagan, Rom 1628, består af 2 band. Första delens titel:

Revelationes S^{tæ} Brigittæ Olim á Card. Turrecremata recognitæ & approbatæ, & á Consaluo Duranto E$\overline{\text{po}}$ Ferettrano notis illustratæ, Et hac poſtrema editione facta collatione cum M. SS. Vat. alijsqʒ antiquis Codicibus emendatæ, & in duos Tomos distributæ. Primus complectitur Tractatum de Diuinis Viſionibus, Reuelationibus, Apparitionibus, Extasi,

& Raptu, ab eodem Episcopo nuper editum, & libros quinq; Reuelationū nouis Notationibus Varijsq; lectionibus locupletatos. Tomvs. I. Romæ. Apud Ludouicum Grignanum Superiorum permissu. An.° MDCXXVIII.

Folio 884 sidor (52 opag., 1—210, 2 opag. portr., 1—620). Tryckt i 2 spalter. Titeln är stucken i koppar; öfre delen framställer 2 qvinliga helgon sittande skrifvande vid ett bord, inspirerade af den helige ande i dufvoskepnad; under deras fötter 4 otrogne. På ömse sidor om titeln derunder 4 små scener ur Birgittas lif; nederst Polska riksvapnet med det Svenska som hjertsköld, hållet af 2 genier. Derpå följa: dedikation till Sigismund III, 2 bref från honom till Duranti och 1 från denne till konungen; approbatio theologorum; privilegium af Urbanus VIII på 10 års tid; privilegium af Ludvig XIII; ode till Birgitta; epistola D. Ioannis cardinalis de Tvrrecremata med bvlla canonizationis, confirmatio canonizationis samt 2 tillhörande notarial-instrument; 2 aflatsbref af Bonifacius IX för dem, som på H. Birgittas festdagar besöka klosterkyrkan i Panisperna de urbe och hennes graf i Vadstena; prologus per Matthiam de Suetia; doctorum quorundam elogia; utdrag ur en minorit-ordens krönika för 1372 och 1387 om Birgittas död, begrafning, återupptagning, öfverflyttning till Vadstena &c.; elenchus auctorum; Duranti tractatus de visionibus &c. på 210 sidor; porträtt af Birgitta som pilgrim med staf i ena handen och kors i den andra, osign. kopparstick; slutligen revelationernas 5 första böcker med utgifvarens noter till hvart kapitel, s. 1—620.

Andra delens titel lyder så:

Revelationv̄. S^{tæ} Brigittæ libri tres poster^{es} À Consaluo Duranto Ep̄ō Feretrano nouis Notationibus, varijsq; lectionibus locupletati: Vnà cum Regulis S. Saluatoris, Sermone de Virg. excellentia; necnon quatuor Orationibus eid. Sanctæ diuinitus reuelatis. His accedunt SS. Brigittæ, & Catharinæ eius Filiæ Vitæ ac miracula plura à Beata Brigitta edita, quæ in impreſs. hucusque Codicibus desiderantur. Additis tribus Indicibus Textus Notationum, & Tractatus copioſiſsimus. Tomvs II. Romæ. Apud Ludouicum Grignanum Superiorum permissu. An° MDCXXVIII.

Folio 704 sidor (4 opag., 1—553, 147 opag., hvaraf registret 140). Titeln i kopparstick såsom 1:a delen. Derefter ny dedikation till Sigismund. Texten med noterna, som sluta med 8:e boken, s. 1—474; här förekommer för första gången Urban VI:s stadfästelse på Regula Salvatoris af 3:e Dec. 1378 (III non. Dec. anno primo). Vidare följa: Vita abbreviata s. 475—482; Miracvla Sanctae Brigittae Ex Antiquiſsimo M. S. codice deſcripta, qui apud RR. Moniales S. Laurentij in Paniſperna de Vrba aſſeruatur, quæ in impreſsis hactenus Codicibus inuenta non ſunt. s. 483—504; Sermo de beata Brigitta. Ex eodem M. S. Codice deſcriptus, vnà cum alijs quibuſdam Miraculis ab ea editis in Regno Poloniæ, & Suetiæ. s. 505—528. Underskriften i denna codex lyder: Expliciunt Miracula Beatæ Brigittæ de Suetia finita, & ſcripta Anno Domini 1378. In Octaua Sancti Martini per manus Nicolai Miſner aliàs dicti Vyogeler Clerici Brandenburgenſis Diœcesis tunc temporis in Roma exiſtentis, &c. — De Peregrinatione, s. 529, ett utdrag ur Olai Magni prospekt 1556. Vita Divae Catharinae

s. 530—553, efter Olai Magni upplaga 1557. Instrvmentvm Donationis Domus sanctæ Brigittæ ſitæ propè Palatium Farneſiorum de Vrbe, dat. Rom 8 Jan. 1383; gåfvan gjordes af enkan Francisca Papazuri. Constitvtiones monasterii S. Saluatoris ſuper Regimine præfatæ Domus Sanctæ Brigittæ, dat. Vadstena 8 Mars 1431; Confirmatio Donationis, & Hospitalis Monasterij S. Saluatoris de Suetia facta per Eugenium Papam IV iuxtà Conſtitutiones prædictas, dat. Rom 20 Sept. 1443. Slutligen följa de 3 registren på 138 sidor och rättelser samt arkregister på 1 sida.

Kongl. Biblioteket bevarar dedikations-exemplaret till K. Sigismund, på stort papper med illuminerade titelblad och hans vapen på permarna.

9. Nionde upplagan, München 1680; titel i rödt och svart:

Revelationes Cælestes Seraphicæ Matris S. Birgittæ Suecæ, Sponsæ Christi præelectæ, ordinis sponsi sui ss. salvatoris fvndatricis. Olim ab eminentissimo domino Ioanne Cardinale de Tvrrecremata Recognitæ et approbatæ. A reverendissimo Consalvo Dvranto Episcopo Feretrano insigni Tractatu de Visionibus, Revelationibus, Apparitionibus, Ecstasi, & Raptu, ac plurimis Notis, eruditissimè illustratæ. Nvnc demvm. Iuxta exemplaria romana recens Impressæ, plurimis mendis purgatæ, vitâ & miraculis ejusdem sanctæ Matris, ac Filiæ Divæ Catharinæ primæ Ordinis Abbatissæ, & alijs ornatæ. denique quadruplici, Biblico, Theologico, Concionatorio, ac Verbali copiosissimo Indice auctæ. Opus plane divinum, omnique statui Ecclesiæ, sed inprimis sacris Oratoribus perquam utile. Opera F. Simonis Hörmann Bavari ordinis ss. salvatoris & S. Birgittæ Prioris, & Confessoris generalis in Altominster. Permissu superiorum, et privilegio serenissimi electoris Bavariæ, &c. Monachii, Sumptibus Joannis Wagneri, & Joannis Hermanni à Gelder, Bibliopolarum Monacensium. Typis Sebastiani Rauch. Anno M. DC. LXXX.

Folio 1146 sidor (48 opag., 3—864, 236 opag.) och kopparstickstitel. Denna är ett vackert af J. Umbach ritadt och af B. Kilian stucket blad, föreställande öfverst: Jungfru Marias upptagande till Guddomen; der nedanför, till venster, fallet i paradiset, och helvetet, till höger; nederst: 2 qvinnohelgon sittande framför crucifixet vid ett bord, på hvars duk står en kortare titel till boken. Upplagan, tryckt i 2 spalter, följer den Romerska af 1628 med uteslutande af dedikationerna till Sigismund; hans och Duranti bref; de 2 privilegierna af Urbanus VIII och Ludvig XIII; odet till Birgitta; och de 2 sista registren. Deremot tillkomma: dedikation till Alberto Sigismundo Episcopo Frisingensi ac Ratisbonensi; Præmonita ad Lectorem; Index Theologicus och Index Concionatorius, tillsammans 135 sidor. Index verbalis är ock mycket ökadt, så att det svällt ut till 99 sidor. Sist komma rättelser på 1 sida.

Variant-exemplar finnas, hvari titeln är af annan sättning med små olikheter. Efter rättelserna i slutet är ock tillagd en Protestatio Auctoris Indicum.

Flera fullständiga Latinska upplagor än nu uppräknade nio hafva icke utkommit, ty uppgifterna om upplagor tryckta i Rom 1475, 1485, 1521 bero endast på missförstånd. — Smärre utdrag ur revelationerna äro mera talrika och anföras här efter tidsföljden, då det svårligen lär lyckas att finna någon giltig grund till en fördelning efter innehållet.

10. [**Onus mundi. — Alique reuelationes quarti libri &c.**] Rom, E. Franck, 1485. Qvart 140 opag. sidor, de 2 första hvita. Ingen titel. Latinsk stil, 33 rader i full kolumn, inga signaturer; tomrum lemnade för alla de stora initialerna, af hvilka blott de 11 sista angifvas med en liten bokstaf, tillsatt i ytterkanten som ledning för rubrikatorn. Coll. 3 ark med 8 blad i hvarje; 1 ark med 4 blad; 1 ark med 8; 1 ark med 4; 3 ark med 8; 1 ark med 6 blad. På 80:e sidan står: **❡ Registrum.** angifvande de första 6 arken och på 136:e sidan: **❡ Registrum huius libri.** omfattande de 4 sista arken. Det kan häraf synas som här vore fråga om 2 sjelfständiga böcker, men detta vederlägges af slutskriften på sid. 135, 136, så lydande:

❡ Reuelationum excerptaꝝ quas iam pro parte im/ |pletas conſpicimus adhuc etiam implendas futuro cū | (s. 136) **gemitu exſpectamus ac earum reuelationum que onus | mundi non iniuria intitulantur & ſermonis defenſionū | probationum ac expoſitionum reuelationum genero/ |ſe uidue domine Birgitte Principiſſe Neretie ex Reg/ |no Suetie diuinitꝰ inſpiratarum Etiam regule a chriſto | ſponſo eidem tradite ab ea poſtea in lucem edite per | Gregorium undecimum Pōtificem maximum appro|bate opuſcula Illuſtriſſimi Principis dn̄i Georgii Comi | tis Palatini Rheni Inferioris ſuperioriſqꝫ Bauarie Ducꝫ | Magnificentiſſimi impenſis ob ſingularem eius in reli|gionem deuotione & affectu directiōe. ac cura Fratris | Bolfgangi Sandizeller p̄fati Principis familiaris arteqꝫ| & diligentia & caractere polito & emendato Magiſtri | Eucharii Franck in Vrbe Roma omnium Principe & | patria impreſſione cultiſſimi finiunt Anno ſalutis. Mc/ |ccclxxxv die uero prima menſis ɔtobris.**

(I förbigående anmärkes att om denna af 121 ord bestående mening skall försvenskas efter ordalydelsen och äfven i en enda mening, lär man få börja med 113:e och 62:a orden, finiunt opuscula, samt derefter låta det 2:a och 1:a följa.)

Innehållet börjar på 3:e sidan med ett kort förord (15 rader), hvarpå kommer första afdelningens titel:

¶ Sequitur libellus qui intitulatur Onus mundi id eſt prophetia de malo futuro ipsi mundo superuenturo.

Denna libellus består af företal och 26 kapitel samt upptager 47 sidor. De 21 första kapitlen äro utdrag ur revelationerna; kap. 22 säger blott att långt före Birgitta samma uppenbarelse varit föresedd af många; kap. 23 handlar om Sibyllas förutsägelse; kap. 24 om helige Gregorii; kap. 25 om heliga Hildegards; kap. 26 om abbot Joachims.

Vidare på sidan 50:

¶ Sequuntur feſta Sancte Birgitte.

På sid. 54:

¶ Sequitur oratio bona de Sancta Birgitta.

Sid. 56 tom. Sid. 57:

¶ Hic incipiūt alique reuelationes quarti libri celestiū reuelationū ſancte Birgitte a domino noſtro Ieſu Chriſto ei date.

Dessa utdrag bestå af 4:e bokens kap. 48, 49, 10, 17, 33, 76 och 80, samt sluta i början af 80:e sid.

Den andra afdelningen innehåller på 55 sidor

¶ Sermo defenſionum probatōnum ac expoſitionum diuinitus inſpiratarum reuelationum a ſpōſo Ieſu Chriſto generoſe domine Sancte Birgitte ſponſe eiuſdem & principiſſe Nerecie de regno Suecie factarum necnon appro-

batiōis & confirmationis regule a Chriſto recepte & ab eadem beata Birgitta edite per Gregorium papam .xi. & Martinum .v. ſummos pontifices confirmate approbate & munite. In publico conſiſtorio coram Vrbano .vi. ſummo pontifice reuerendiſſimiſqꝫ dominis Ioanne de turre cremata hiſpano cardinali Sancti Sixti uulgariter nūcupato Adam cardinale in ſacra theologia magiſtro z eliſareo tituli Sancte Balbine preſbitero Cardinale ceteriſqꝫ dn̄is aſſiſtentibus habitus Summa lucubratione diligenti etiam ſtudio editus feliciter incipit.

Denna sermo innehåller 11 kapitel, af hvilka dock det 2:a är uteslutet, förmodl. blott genom tryckfel. Författaren är Magister Matheus de cracouia sacre theologie professor, enligt hvad 1:a afdelningens 1:a sida omnämner.

Efter sermonens slut, sid. 135, följer den redan anförda slutskriften af boktryckaren och arkregistret öfver 2:a afdelningen. De 4 sista sidorna 137—140 upptagas af

◖ Oratio in laudem .S. Birgitte ſingularis ac luculenta que in uergenti mundiſ fine. nūcia ambaſiatrix ac legata a ſummo xp̄o ſponſo ſuo miſſa fuit ad cōuertendas animas ad deuꝫ & aͬ ſeculi illecebris ceſſandum penarum metu quas minatur ſumope docet ac pſuadet.

Boken tillhör de största sällsyntheternas antal och finnes fullständig måhända blott i 5 exemplar eller så omkring.* Beträffande dess första afdelning, Onus Mundi, kan nämnas att den sannolikt hopsattes vid år 1433 af Magister Johannes Tortsch, ”sacre theologie baccalarius, collegiatus majoris collegii universitatis Lipkzcensis." Nämnda år på Symons och Judæ dag sände Vadstenaklostrets bröder till denne ett bref, deri de säga sig hafva bekommit boken med uppgift att han hade utgifvit densamma, hvilket de dock "ej ville eller kunde tro, snarare förmodande att hon vore utgifven af någon mindre erfaren och förmäten, och vore oklokt skrifven. Vårt hjerta blef liksom dödt i oss då vi hörde att hon blifvit lemnad till städer, länder och deras furstar; vi frukta nemligen att hon har kommit i händerna på våra medtäflare, hvilka öfverlemnat henne till kyrkomötet i Basel för granskings skull, hvaraf slutligen skall följa förvirring, skymf och vanära för hela orden, hvilket Gud ärones konung måtte afvända. Bättre och klokare att se oss till godo hade varit, att begrafva henne under skäppan, än draga henne fram i ljuset under kyrkans nuvarande tillstånd och oro. Ty, enligt hvad Gregorius vittnar, den som öppet bär en skatt på vägen, han önskar att plundras." Brefvet, på Latin, är tryckt af E. Benzelius i Monumenta historica vetera ecclesiæ Sveogothicæ, Upsala 1709, sid. 175, 76.

---

* En särskild, men ej noggrann, Italiensk beskrifning derom utgafs af F. Calori Cesi, Modena 1860, på 12 stora octavsidor, af hvilka dock endast v, vii—xi innehålla titel och text; de öfriga 6 äro alldeles eller nästan alldeles toma. Upplagan var blott 25 exemplar.

10 a. En upplaga utan ort och år finnes äfven omnämnd; men består blott af just de samma första 4 arken, som innehålla Onus mundi fullständigt; dessa utgåfvos särskildt, och derför fingo sådana exemplar tillägget: **¶ Regiſtrum.** på sidan 55, så som i de andra afdelningarna. Alla tre såldes förmodligen särskildt, hvar för sig.

11. ¶ Opuſculū vite et paſ|ſionis criſti. eiuſqȝ geni-|tricis marie ex reuelatio|nibus beate birgitte cō-|pilatum/ Z cōpendioſa le|genda eiuſdem.

Antwerpen, G. Leeu, 1489. Mycket liten sedes (texten 6½ cm. hög) 264 opag. sidor, de 2 sista hvita; 21 rader i full kolumn; götisk stil. Coll. ark a—r à 8 blad. Sign. a ej utsatt; r half-ark.

Titeln, på 6 rader, upptar blott öfversta delen af 1:a bladet, som för öfrigt är tomt. Sid. 3 **¶ Sequitur ꝓhemium.** 10 sidor och 5 rader. **Sequūtur rubꝛice bꝛeues huius libelluli. et capituloꝛum.** Sid. 13—16. Sid. 17 upptages af ett träsnitt: Birgitta skrifvande vid en pulpet; bakom henne står engelen dikterande; öfverst i tre fält guddomen: fadren hållande den blödande sonen, dufvan, och madonnan med den nyfödde sonen. Sid. 18—232: textens 41 kapitel sammanfogade ur revelationerna och evangelierna; på s. 232: **¶ Finit opuſculū. ¶ Remedia ꝯtra temptationes** med 3 böner. S. 234 några data till Birgittas historia. S. 235: **Sequit̃ legēda btē birgitte vidue** - - - S. 253: **Explicit legenda. ¶ Oꝛatio deuota ad beatā birgittaꝫ.** S. 255: **¶ Oratio ad beatā Caterinā filiā beate birgitte vidue.** S. 257: **¶ Jtem de eadē btā katerina** S. 258: **¶ Epistola exhoꝛtatoria ad meditationem paſſionis chꝛiſti. Iacobus Canter friſius Ghebbe v̇gini docte ſcimoniali deo deuote in claro friſie monaſterio jeſſe ſoꝛori ſue** — Det tyckes framgå af denna epistola, som slutar på s. 262, att Canter är den som hopsatt alla dessa utdrag till en särskild bok.

Boktryckarens slutskrift på nedre hälften af 262:a sidan lyder:

¶ Opuſculū vite ⁊ paſſiōis chr̄i eiuſꝫ | genitricꝭ marie ex reuelatiōib⁹ btē bir|gitte/ ⁊ cōpendioſa legēda eiuſdem in| monaſterio ad thꝛonū marie: alias bir|gitte in Teneramūda Cameracen̄ dy|oceſ cōpilatū Cum ep̄la exhoꝛtatoria| ad

meditationē paſſiōis chr̄i feliciť ex|plicit ꝑ me Gerardū leeu imp̄ſſorie ar|tis pitū Antvverpie imp̄ſſum Anno| dn̄i M⁰cccc⁰lxxxix⁰ 3ᵃ die mēſis mar|cij ad laudem dei.

Slutskriften finnes med några mycket små olikheter, beroende blott på den omständigheten, att slutarket v är ett half-ark, som blifvit uppsatt två gånger i samma form, för att undvika dubbel tryckning.

12. Ny upplaga af föregående. Utan tryckort, 1491. Half-octav 160 opag. sidor; 26 rader på sidan; götisk stil; tomrum lemnade för alla större begynnelsebokstäfver. Coll. ark a—k med 8 blad i hvarje. Titel:

Opuſculum vite et paſſionis chri/|ſti. eiuſqꝫ genitricis marie ex reuela|tionibus beate Birgitte cōpilatū| et cōpendioſa legenda eiuſdem

Slutskrift på 160:e sidan:

¶ Opuſculū vite ꝛ paſſionis xpi eiuſqꝫ genitricis| marie ex reuelatiōibꝫ btē birgitte ꝛ ꝯpēdioſa legēda| eiuſdē ī monaſterio ad thꝛonū marie aľs birgitte ī| Teneramūda Cameraceñ. diocꝫ. ꝯpilatū. cū epľa|exhortatoria ad meditationē paſſiōis xp̄i feliciter| explicit. Anno dn̄i Mcccc. xci. xvi. die menſ may.

Innehållet är lika med föregående; upplagan sannolikt tryckt i syd-Tyskland.

13. En ökad upplaga af detta urval utgafs i Cöln 1517 med följande titel:

THeſaurus anime fideľ ex reuelationibꝫ beate Birgitte salubriter collectus. ¶ Uita ꝛ paſſio Jeſu chriſti ¶ Uita dei genitricis Marie ¶ Uita beate Birgitte ¶ Uita beate Catharine. ¶ Regula ſancte Birgitte ¶ Regula ſancti Auguſtini ¶ Stat⁹ hūani generꝫ ab Adam vſqꝫ ad Chriſtū. ¶ Tabula huius libelli. lōge ampliora cōplectens ꝗ titulus hꝫ.

Mycket liten sedes (6½ cm. hög) 320 opag. sid., de 2 sista hvita; 21 rader i full kolumn; götisk stil. Coll. arksign. a—v.

Slutskrift på 318 sidan:

¶ Explicit hoc ſaluberrimū chꝛiſtiane meditatiōnis opuſculū Jmpꝛeſſum Colonie in edibꝫ Quētelianis. Anno dn̄i. milleſimo qngenteſimo decimo ſeptimo.

Innehållet är detsamma som förr, med tillägg af Regula sancti Saluatoris och Diui Aurelij Augustini Episcopi Regula prima, secunda, tertia, hvilka båda stycken upptaga 2:a t. o. m. 75:e sidorna. Epistola exhortatoria i slutet är utelemnad, hvaremot tillkommer på 159:e bladet: oratio beati Gregorij pape de quinque vulneribus christi iesu. Af den på titeln nämnda uppsatsen Status humani generis finnes deremot intet spår.

°**14.** Libellvs de quibuſdā futuris ex ſancte Brigitte reuelationū libris additis etiam nonnullorum aliorum dictis collectus. Under denna titel, som är satt i kilform, ett träsnitt föreställande Birgitta (?) knäböjande för ett helgon med ris i molnen. På sista sidan tre vapen: fästning? 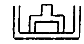, örn med S, Lithauens ryttare. Derunder: Datus is libellus in lucem. ſub protectione dn̄i Jheſu Chriſti totius generis humani ſaluatoris. Jmpreſſum Cracouie per Florianvm. Anno 1522. Proſpice qui veniunt hos caſus eſſe ferendos. Nam leuius ledit quicquit preuidimus ante. Derunder: sköld med tretornad fästning.

Liten octav 44 opag. sidor. — Börjar: Prefatio per modum epiſtole ad lectorem. Ej undertecknad; 3 vapensköldar nederst. Derpå: Tractatvs ex diuinarum Sancte Brigitte reuelationum libris. — Prohemium och 20 kapitel, af hvilka 2—14 äro utdrag ur revelationerna.

15. Flores Přecvm D. Brigittae Ex eiuſdem reuelationū libris nunc primum excerpti à Ioanne Vastovio Gotho, Capellano et Bibliothecario Regio. Cum gratia et priuileg. S. R. M. Coloniæ Sumpt: Franciſci Iacobi Mertxenich. M. DC. X. Pet. Iſselburg fecit.

Liten duodes 192 sidor (3—191). Titeln stucken i koppar i en slags portal med Madonnan öfverst, på sidorna kärleken och hoppet. Dedicerad till Drottning Constantia. De 15 bönerna äro intagna häribland.

°**16.** Flores Gratiarum ac Virtutum ex Revelationibus beatæ Brigittæ collecti. Auctore R. P. Gaspare Druȝbicki, soc. Jes. Prag, utan år. Duodes 144 sidor.

°**17.** Regula seu constitutiones fratrum novissimorum ordinis salvatoris vulgo S^{tæ} Brigitæ ab Urbano VI, Joanne XXIII, Martino V et Gregorio XV approbatæ. Paris 1622. Sedes.

°**18.** Regula, seu Constitutiones Fratrum Brigittanorum Nouissimorum, à Martino V. Pontif. Max. Sanctæ memoriæ olim approbata; atqȝ Gregorio XV. Anno Domini M. D. C. XXII. Ecclesiam gubernante, reuisa &c. Dvaci, Typis Ioannis de Fampoux, sub signo S. Spiritus 1623.

°**19.** Manuale, sive Compendium Revelationum coelestium selectiorum Birgittæ viduæ. Accedunt miscellanea & Vita Albani Eremita. Per Johannem de la Concepcion. Cæs. Aug. 1660. Octav.

20. Regvla Salvatoris vvlgo nvncvpata De Sancta Birgitta de regno Svetiæ, data divinitvs ab ore Iesu

Christi: ab ipsomet consecrata ad honorem Mariæ Virginis Eivs Matris; Et à Sancta Sede Apostolica Iuſsù eiuſdē Chriſti expreſsè approbata. Genvæ, M. DC. LXVIII. Typis Benedicti Cellæ, in Platea Iuſtinianorum. Superiorum permiſſu.

Qvart 36 sidor (3—36). Derefter följer på 96 sidor med nytt titelblad men fortsatt paginering: Constitvtioni in ordine alla perfetta osservanza della regola Del Salvatore - - - In Genova, M. DC. LXVIII. Pag. 39—128 samt 4 sidor Tavola och Scorrettioni occorse nello Stampare.

°21. Quam horrendum sit Sacrosanctum Missæ Sacrificium in peccato mortali offerre. Ex Revelationibus B. Birgittæ lib. 1. cap. 47, lib. 4 cap. 135 & lib. 6, cap 9.

Juxta Exemplar Romæ impressum, Excudebat Ratisbon. Joan. Bapt. Lang Episc. Ratisbon. Typogr. Permissu Superiorum.

Utan år; slutet af 1600-talet. Fol. pat. 1 blad. Texten omgifven af en ram af röscher. Med ett träsnitt: två englar hållande ett helgedomskärl. Rubriker:

Colloquium Christi cum Beata Brigitta. — Sacerdoti indigne celebranti exhortatio. — Oratio.

22. Revelationes Selectae S. Birgittae († 1373). Textum ad fidem codd. mss. cognovit A. Heuser, archidioec. coloniensis presbyter. Coloniae, Bonnae et Bruxellis, apud J. M. Heberle (H. Lempertz & C°). MDCCCLI. Typis J. S. Steven.

Sedes 360 sidor (8 opag.; 1—351), de 2 första hvita. Främst porträtt i stålstick: Birgitta i nunnedrägt, bedjande vid crucifixet. Innehåller Vita S. B., Sermo angelicus, Rev. de vita et passione Jesu Christi, Rev. de angelis, Rev. de sanctis, Rev. de iudicio particulari, Orationes IV, Orationes XV.

Sermo angelicus utgafs äfven särskildt i 25 ex., tagna ur denna samma upplaga.

B. Franska öfversättningar.

23. Les Revelations celestes et divines De S^{cte} Brigitte de Svede, commvnement appellee la chere espovse. Diuisees en Huict Liures. Eſquelles toutes ſortes de personnes de quelle qualité & condition que ce ſoient, ſe peuuent grandement perfectionner, admirer & practiquer de grādes & heroïques actions & vertus ſelon leurs vocations, vacations & eſtats. Traduites par Me Iacqves Ferraige, Docteur en Theologie. Dediees à Madame la Ducheſſe de Vandoſme. (Förläggarens vignett i kopparstick: Phœnix på bålet, med omskrift: Soli aeternitati.) A Paris Chez Michel Soly, ruë Sainct Iaques, au Phœnix. M. DC. XXIV. Avec privilege et approbation.

Qvart 1004 sidor (44 opag., 2—943, 35 opag.; men 550—53, 757—60, 776—85 äro öfverhoppade). Efter titeln följer tillegnan, aux lecteurs, approbations et eloges, biskopen och eremiten Alfons' företal till 8:e boken, approbation af François Gvillemat 1624, texten, register, extraict dv privilege.

24. Ny upplaga häraf utgafs i Lyon, chez Simon Rigaud, 1649 i qvart, hopträngd till 724 sidor (28 opag., 1—670, 26 opag.). Exemplar af samma upplaga finnas ock med nya år 1650, 1651 och 1652, genom ändring och tilltryck på titelbladen.

25. En långt nyare upplaga trycktes i Avignon, chez Seguin ainé, 1850; 4 delar i duodes (pag. vj—lx och 348, 432, 464, 373). Ånyo utgafs denna samma upplaga 1853, med nya titlar: Tournai J. Casterman et fils (utan årtal); samt ytterligare med firma: Librairie catholique de Périsse frères 1859 (icke nya titlar, utan blott med ändring på de ursprungliga).

Utdrag ur revelationerna äro följande:

°26. Règles et constitutions des Frères novissimes de l'ordre du Sauveur dit de S. Brigitte. Douay 1622. 12:o.

°27. Constitutions ou Règles des Religieuses de l'ordre de S. Brigitte. Douay, veuve Marc Wyon, 1635. Duodes 128 sidor. — Variant: veuve Laur. Kellam, 1635.

28. La Regle revelee et prescrite par la bovche propre et sacree De Iesvs Christ a sa bien-aimee Eſpouſe S. Birgitte Princeſſe de Nericie en Suede. Pour servir d'instruction aux Religieuſes de l'Ordre de S. Sauueur au Cloistre par elle fondé & doté en Wazste audit Pays. Et aux autres Monaſteres qui ſeront erigez de meſme Ordre en autres lieux. Tranſlatée & traduite de Latin en François par Monsieur Nicolas Grvson, Pasteur d'Arleux, & Chapelain des Religieuses Birgittines en Douay. A Dovay, Chez Iacques Mairesse, à l'enſeigne du Pelican d'or, 1648.

Liten sedes 204 sidor (24 opag., de 2 första hvita, 1—183) och 1 kopparstick. Detta framställer en rhomb med ett vapen i 8 fält, förmodl. tillhörande damoiselles Catherine Berthe et Marie Catherine Herencq, till hvilka den lilla boken är dedicerad af l'Abesse et Religieuses Birgittines de S. Sauueur du Monastere de l'Immaculée Conception de la glorieuse Vierge en Douay (s. 5—13). — Följer så Confirmation et Bulle du Pape Vrbain VI (s. 14—24). Efter sjelfva regeln (s. 1—156) följer Approbation för öfversättningen 12 Mars 1648 af François Sylvivs Doct. & Professur en la S. Theologie. Vidare: Avant-propos svr le Sermon Angelique; fyra små utdrag ur revelationerna och ett beröm af alla den heliga Birgittas böcker.

°29. Les Révélations de Sainte Brigitte, princesse de Suède, traduites pour la première fois du latin en français, par un ancien vicaire-général. Paris, Gaume frères, 1834.

Duodes 336 sidor (xvi, 2—320?). Öfversättare var abbé Lesurre. — **30.** Seconde Edition. Lyon, Perisse frères. Roanne, imprimerie de E. Perisse. 1836. Duodes 340 sidor (vj—xvj, 2—322), de 2 sista hvita. — **°31.** Ånyo, Paris, Gaume, 1850. Octodes 324 sidor.

32. Les Gloires Du Sacerdoce ses obligations et ses maux. Extrait des révélations authentiques faites a sainte Brigitte, Avec des explications et des additions importantes. D'après Le R. P. Antonio Natali de la compagnie de Jésus. Traduit par l'abbé J. A. Boullan, docteur en théologie. Ouvrage approuvé par l'autorité ecclésiastique. Librairie catholique de Perisse frères - - -. 1857.

Duodes 216 sidor (4 opag., ii—vii, 2—204). — Text-utdragen sluta s. 112.

33. Révélations choisies de Sainte Brigitte publiees Par A. Heuser, Archidiacre de Cologne. Traduites par Charles Sainte-Foi. - - - H. Casterman Tournai 1863.

Liten sedes (½ 8:o) 464 sidor (VI—XXVI, 2—437).

C. Italienska öfversättningar.

34. Jncomēciano certi capitoli trati inuolgare de li libꝛi di| ſācta Bꝛigida da dio allei reuelati. Laquale bꝛigida fu| de lo Reame diſuetia electa da xp̀o pſua nouella ſpoſa| ⁊ da lui come ꝓfetiʒa in q̄ſto pꝛeſente ⁊ pericoloſo tēpo| mādata ad anūtiare a gli homini e ale femine del mūdo| cheſſi conuertano alo loꝛo creatoꝛe.

Qvart 232 opag. sidor, de 2 sista hvita. Coll. ark a med 4 blad, b—p à 8 blad. Götisk stil.

Särskild titel till denna bok finnes ej, utan dessa 6 rader stå midt på första sidan, som är omgifven af 2 långa ornamenter och 10 små träsnitt, framställande bibliska och legendariska taflor. Öfver första raden är ett större träsnitt: qvinligt helgon med kórs och stående på en mark, der höga blomster växa. Omedelbart i fortsättning med rubrikens sista rad följer en röd öfverskrift till första kapitlet, som inledes med en sittande påfve.

Boken består af 113 kapitel valda ur revelationerna; öfverskriften och initialen till hvart kapitel är i rödt tryck, undantagandes i det sista. Efter detta följer på 224:e sidan register: Comincia la tauola de capituli che ſi contengono ne lo pꝛeſente: libꝛo che ſono capituli. c.xiij. Slutskriften på 230:e sidan lyder:

Jmpꝛeſſum in montis regalis per Joſephum
berruerium ꝛ ad inſtantiam domini ſte
phani de allegro mercatoꝛ libꝛoꝝ
Janue Sub āno domini. M.
ccccc. xviii. die xv. Men
ſis Marcij.

Denna upplaga är af största sällsynthet.

35. Alcvne Revelationi Di S. Brigida de Svetia Tradotte dal Latino in Volgare da Francesco Nicolao Croce Romano. Parte prima. Si ſono ſcelte le più vtili per quelli, che deſiderano riformare la vita loro, piangere li peccati paſſati, e meditare la Santiſsima Paſsione di N. Sig. Giesù Chriſto, e li dolori della Santiſs. Vergine Maria sua Madre dillettiſsima. Si ſono eſtratte dalle Reuelationi ſtampate in Roma appreſso Lodouico Grignani il 1628. In Roma, Per Michele Ercole. 1670. Con licenza de' Superiori.

Duodes 568 sidor (7—568). Dedicerad till Donna Isabella Mvti Conti Dvchessa di Poli af utgifvaren Francesco Nicolao Croce Romano. — Parte seconda börjar med sidan 101.

36. Squarci delle celesti rivelazione di Santa Brigida principessa del sangue reale di Svezia. Estratti e tradotti da Filippo Augusto Ruscone parroco. .... Privatis Revelationibus credendum esse quoties fuerint miraculis confirmatæ, ac Sedis Apostolicæ jussu examinatæ et approbatæ. Innoc. III. in cap. Cum ex inunctis de Hæreticis. Milano coi tipi della ditta Boniardi-Pogliani di Ermenegildo Besozzi. 1848.

Octav 316 sidor (IV—XV, 2—299) och 1 porträtt i kopparstick. Förord [III]—VIII. Bolla della canonizzazione IX—XIII. Några latinska citater XIII—XV. Utdragen upptaga s. 1—282 och Indice 283—299.

Porträttet är en förskönad kopia af det som finnes i romerska upplagan af 1628.

37. Orazioni di Santa Brigida Principessa di Svezia testo di lingua inedito Siena tip. dell' ancora di G. Bargelini 1867.

Liten octav 36 sidor (4—35). — Innehåller de 4 större orationerna, efter en handskrift från år 1399, utgifna af F. Grottanelli i blott 200 exemplar.

D. Spansk öfversättning.

38. Vida De Santa Brigida, Princesa De Nericia. dedicala a la mesma santa, El General D. Migvel De Oqvendo. Cauallero del Abito de Santiago, Señor de las Caſas de Oquendo, y S. Milian, y Torre de Laſſarte. Con privilegio de sv magestad. En San Sebastian Por Martin de Huarte Impreſſor de eſta muy Noble, y muy leal Prouincia de Guipuzcoa. año de 1676.

Qvart 354 sidor (16 opag., 1—319, 10 opag., 1—8, af hvilka sista endast 1, 4, 5 äro angifna). Titeln omgifves af en smal ram. De 16 opag. sidorna innehålla tillegnan, förord, privilegium, Carta del Miguel de Elizalde, Licencia, Approbacion, tryckfel. Det som skall anses för lefnadsbeskrifningen upptar endast sid. 1—8. Deremot upptagas sid. 9—297 af utdrag ur Revelationerna; hvarefter Mverte de Santa Brigida fyller sid. 298—319. Derpå kommer ett särskildt blad: Tassa, bestämmande bokens pris till 400 maravedis (efter 10 marav. för hvarje af textens 40 ark). Indice upptager 8 sidor; slutligen följa böner och litania på de sista 8 sidorna.

E. Tyska öfversättningar.

a) Plattyska.

39. En upplaga, som förmodligen förblifvit oafslutad och outgifven, hvaraf nu endast några få (5?) fragmenter finnas bevarade. De äro i liten folio och hafva 33 rader på sidan, götisk stil. De trycktes förmodligen i Rostock hos Michaelis-bröderna (die Brüder vom gemeinsamen Leben zu St Michael), hvilka redan 1475 hade anlagt tryckeri i klostret. Ett korrekturblad innehållande ett stycke af 74:e kapitlet i revelationernas 4:e bok är aftryckt i Wiechmanns Mecklenburgs altniedersächsishe Literatur, I s. 15. Schwerin 1864. 8:o. Ett annat blad börjar: Got ſprack to Sunte biꝛgitten in deme eerſten boke in deme negende Cap. Då detta kapitel likväl är det 17:e, icke 9:e, vill det synas som denna tillämnade upplaga icke varit fullständig, utan blott ett utdrag, kanske efter något större måttstock.

40. Hijr heuet sik an | dat Regiſter deſſes | yegenwardighen | bokes. [I slutet på 237:e sidan:] **Bartholomeus | Ghotan imp̄ſſit | Jn Lubeke.**

Ingen titel, endast på 3:e sidan rubrik i missalstil, så väl som den anförda slutskriften.

Sedes (½ 8:o) 256 opag. sidor med 18 rader i full kolum; götisk stil. Sid. 1, 2, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 238, 239, 240, 254, 255, 256 äro blanka. Sid. 18 har ett träsnitt: Birgitta sittande skrifvande i sin bok. Arksign. b—o à 8 blad.

På 3:e sidan under rubriken följer ett kort förord: **Got de here/ de an fyꝛ | nen vtherkornē vrū | den wūderlike wer | ke ghedan hefft. vn̄ | heilſamighe lere den yennē**

de ene | leff hebben/ gheopenbaret hefft. De hefft ock ſyner othmodighen| denerynnen ſūte Birgitten men= | nighe vorborghēheit gheopenba= | ret (beide an gheſichte vnde ok an | worden) to troſte ſynen vtherkoꝛ= (s. 4) nen/ vnde to beteringe der ſūdere | Der hijr etlike in dudeſch ghema | ket ſynt. uppe dat ȝodane vor= | borghenheit nicht voꝛhalen bleue. Derefter följer registret, som slutar på sid. 11. Innehållet är först korta utdrag ur revelationerna och många böner; derefter det vidlyftigaste stycket: **de paſſio vnſes leuen heren ihū criſti** på 90 sidor; på det sista, osignerade arket följa åter 9 böner.

Boken är tryckt mellan 1484—94 då Ghotans tryckeri fanns i Lybeck; hon är af allra största sällsynthet.

41. **Sunte. Birgitten. | openbaringe. +**

[I slutet af sista bladets framsida:] **Anno domini M cccc xcvi. Lůbeck.**

Qvart 408 sidor eller 204 blad numererade ii —CCiij, men xv, xvi dubbla och xxxix öfverhoppad. Arksignatur b—ȝ, τ, ꝝ, ꝗ (= 25 dubbla och 1 enkelt ark, det sista). Tryckt med schwabach eller fet fraktur-stil; 29 rader i full kolumn. Öfver de 2 titelraderna en stor kejsarkrona. På titelns frånsida träsnitt: Birgitta sittande och skrifvande i sin bok med öfverskrift: **Sunte Birgitta bydde voꝛ vns** och nedanför 4 rader på Latin ur 4:e boken kap. 133. Samma bild förekommer inpassad i en bred ram på bladen ix, xl, lxxix, Cxxvi, vid början af 1:a, 2:a, 3:e, 4:e böckerna. Vid 5:e boken, bl. Clxxviij, förekommer **Sunte katherina van watzſteyn** i samma ram som de 3 sista. Dessa 4 hafva nedtill boktryckarens 2 sköldar, hvarom straxt nedan; den första ramen åter har en tom sköld nertill. Ännu finnas 3 träsnitt: en madonna i solstrålarna, stående på halfmånen, bl. viii; en liten tafla, föreställande Maria och Josef knäböjande för barnet, som ligger i en ask, bl. Cxi; en korsfästelse med 4 personer och underskrift: Salue crux digna. ✠ Super omnia ligna benigna ✠ Tu me conſigna ✠ Ne moriar morte maligna ✠ alltsammans omgifvet af ramen med de 2 sköldarna, bl. Cxv. Andra prydnader äro de stora initialerna af olika slag; några hvita på svart botten, andra tvärtom; för den första på bl. x är tomrum lemnadt att ifyllas med målning, likaså bl. Clxxix. Bokens sista sida upptages af 4 vapensköldar i hvar sitt hörn och i midten en dödskalle; den öfre till venster visar dubbelörnen med utspända vingar (kejsarvapnet); den högra: ett hvitt fält och ett nedre, utsiradt med slingor (Lübecks vapen); den nedre till venster: 3 vallmoknoppar; den högra: monogramet Dessa 2 sistnämnda anses vara boktryckarens märke och finnas redan 5 gånger förut, i mindre skala. Hans namn har förblifvit okändt, och man kallar honom derför der Buchdrucker mit den drei Mohnköpfen.

Efter titeln följa: Dat register desses boekes; Eyne voꝛrede bl. vi; 3 böner till Maria, Birgitta och Katharina van watꝫsteyn; två latinska hymner till Birgitta (de kallas oracio). Texten börjar på bl. x och fortgår till slutet, fördelad i 5 böcker, af hvilka den första handlar om revelationerna och Birgittas lefnad; den 2:a o. 3:e innehålla utdrag ur revelationerna utan någon ordning, än möjligen en gruppering kring Birgitta och hennes verksamhet;

den 4:e ytterligare ett blandadt urval; 5:e boken slutligen handlar om Katharinas lif och mirakler.

Fullständiga exemplar af boken tillhöra de största sällsyntheter; det som förvaras i Kongl. Biblioteket har på bakpermen biskopen i Skara Brynolf III:s vapensköld, liggande på en kräckla samt hans initialer b g (brynolphus gerlaci).

---

b) Högtyska öfversättningar.

42. **Das puch der Himliſchen offenbarung | der heiligen wittiben Birgitte von dem künigreich Sweden.** Nürnberg, Koberger 1502.

Folio 696 opag. sidor, de 3 sista hvita. Trycket: schwabach-stil i breda kolumner med 53 rader på full sida. Coll. 56 ark; det 1:a sign. i—v har 8 blad; det 2:a sign. vi—xi har 10 blad; A = 6 blad; B = 8 blad; C—Z à 6 blad; a—x à 6 blad; y = 8 blad; ȝ = 6 blad; aa—gg à 6 blad; hh = 8 blad. Summa 348 blad eller 696 sidor.

Under den korta 2-radiga titeln är den egentligen till Regula Salvatoris hörande och der ånyo intagna bilden. Träsnitten äro aftryckta med samma stockar som i Latinska upplagan af 1500, men minskade med ett: magister Magnus, som är bortlemnad efter orationerna. De olika taflornas antal är således här 16. Prydnader äro i öfrigt de röda begynnelse-bokstäfverna, som målades för hand i de vid hvart kapitel lemnade tomrumen.

Upplagan bildar ett troget motstycke till den latinska af år 1500, med dess förord och 2 vapen.

I slutet införes dock, i stället för bönen O Birgitta mater bona, ein schönes gebet till Birgitta af en Cartheuser och en annan af Bonifacius IX med versikler, antifon och kollekter. Registret är alldeles uteslutet. Enligt förordet lät riddaren Florian Waldauff von Waldenstein bekosta öfversättningen och befordra dess tryckning.

Slutskriften på 693:e sidan lyder:

¶ Sie hat ein ennd das puch aller himliſcher offenbarung der fůr auſſerwelten | geſponſen Chriſti ſant Birgitte von dem kůnigreich Schweden/ von den geiſt=|lichen vetern des vrſpꝛůngklichen Cloſters der heiligen Marie vnd Birgitte zu | watzſten mit gar zeitiger ler vnd erfarnem fleiß in diſe obengeſchꝛibne zal vnd | oꝛdnung fleiſſigklich zuſamen pꝛacht/ ob villeicht anndre offenbarung (als er=|funden iſt) der heiligen Birgitte/ durch irrung oder freuelich von einichem wie | das geſchech zu geſchꝛiben wůrden (außgenom̄en die die in diſem gegenwůrti=|gen puch/ oder in dem merern leben oder leſen ſannt Birgitte begriffen ſein) die | ſollen als falſch vnd irrig erkennt werden. Das nach ſolher zeittiger bewerung | in der kůnigklichen ſtat Nůrnberg durch Anthonien koberger burger daſelbs | im andern nach tauſent fůnffhundert iaren gedrůckt vnd Am .xij. tag des mo=| nats Julij ſeligklich (got zu lob vnd der heiligen frawen Birgitte) volendt iſt | woꝛden Amen.

43. Der H. Wittfrawen Birgittæ Von Schweden Himmliſche Offenbarungen, Geſichter, Erſcheinungen, Entzuckungen, Hinnehmungen, vnd Propheceyen, ꝛc. Erſter Theil, Auß dem letzten Lateiniſchen Exemplar, getruckt zu Rom bey Ludwig Grignano im Jahr deß Herren 1628. Jetzt zum andernmal verteuſchet nach dem Farneſianiſch- vnd Vaticaniſchen geſchriebenen Text Durch P. Andream Megerle S. Birgitten Ordens Prieſter. Getruckt zu Cölln, In Verlag vnd Truckerey Wilhelm Frieſſems Buchhändlers im ErtzEngel Gabriel in der Tranckgaſſen Anno M. DC. LXIV.

Qvart 480 sidor (8 opag., I—XXXXIIII, 1—448 men 40—59 öfverhoppade). Första bladet är ett kopparstick af G. C. Stick, visande öfverst himmelens härskap; nederst andliga och verldsliga potentater samt skärseldens och helvetets lågor; i midten: Birgitta, en engel och den frågvise munken på stegn. Titeln är tryckt i svart och rödt. Derefter kommer dedikation till kejsar Leopold. Efter de vanliga inledande styckena på XLIV sidor följa de 5 första böckerna.

— — Ander Theil, — —

664 sidor (1—484 men 293—296 dubbla, III—XLVI, 130 opag.). Titeln är här endast i svart tryck. Efter de senare 5 böckerna, Birgittas lif och underverk följa på XLVI sidor Katharinas lif och utdrag ur Vastovius om Birgittas öfriga barn, Petrus Olai Cisterciensis, Petrus, Magnus, Katharina, Vlpho, alla 4 af Birgittas orden, Israel, Birgittas broder, och Matthias hennes biktfader. Registret upptager 129 sidor. Sista sidan har Warnung von den Fehlern och Ermahnung desz Buchhändlers an den günstigen Leser, hvaraf inhemtas att upplagan underbarligen (genom bön till Birgitta) blifvit räddad undan en eldsvåda natten mellan 15 och 16 October 1663. Boken kostade en riksdaler och en half, kontant

utan band. Det är dock endast en del af upplagan hvari detta finnes såsom ett tillägg efter Warnung.

44. Leben und Offenbarungen der heiligen Brigitta. Neu bearbeitet, überſetzt und herausgegeben von Ludwig Clarus. Erſter Band. Leben und Offenbarungen. I. Theil. Regensburg, 1856. Verlag von G. Joſeph Manz.

Octav 504 sidor (VI—CLII, 2—352). Med dubbeltitel: Sammlung der vorzüglichſten myſtiſchen Schriften aller katholiſchen Völker. Aus dem Urtexte überſetzt. Zehnter Band. De första sidorna V—CLII upptagas af lefnadsbeskrifningen med kanonisations- och konfirmations-bullorna. Det öfriga utgör de 3 första böckerna af uppenbarelserna.

— — Zweiter Band. Offenbarungen. II. Theil. 1856. 400 sidor (VI—XX, 2—380). Innehåll och 4:e, 5:e böckerna.

— — Dritter Band. Offenbarungen. III. Theil. 1856. 468 sidor (VI—XXXII, 2—435). Innehåll och 6:e—8:e böckerna.

— — Vierter Band. Offenbarungen. IV. Theil. 1856. 400 sidor (VI—XX, 2—380).

Mindre utdrag ur revelationerna äro följande, bland hvilka först en öfversättning af Onus Mundi

45. [Die Burde der Welt]. Nürnberg, C. Zenninger, 1481. — Ingen titel; liten qvart 48 opag. sidor i 3 dubbel-ark utan signatur. Tryckt med götisk stil, 34 rader på sidan. Tomrum äro lemnade för att måla alla större initialer, hvilka angifvas med liten bokstaf i midten.

Första och sista sidorna äro hvita; 2:a sidan upptages af ett träsnitt, föreställande Birgitta sittande vid en pulpet och skrifvande den bakom henne stående engelens ord. Öfver henne: Gud fader med den döde sonen, dufvan och madonnan med den nyfödde sonen. Framför henne: knäböjande munk som säger: O pater de celis miserere nobis. Bakom henne: pilgrimsstafven, hvarpå hänga hennes mössa, väska och nederst krona. I hvart hörn en sköld: 1) med gående lejon 2) SPQR 3) 16 sneda rutor 4) Andreaskors med ⎍ i hvar vinkel.

På 3:e sidan kommer rubriken:

Uon der bewerūg vñ beſtettigūg der offenbarūgē ſant birgittē

med dertill svarande text, som räcker ända till 8:e sidans slut. Deri åberopas alla auktoriteters yttranden om revelationernas guddomliga ursprung. Nionde sidan börjar med den egentliga titelrubriken:

DJs buchlein wirt genant| die burde der welt vñ die | weiſſagung vñ | offenbarung von den ʒukunftigen | betrubniſſen: die diſe welt vber gen werdent.

Derpå följer register öfver kapitlen, slutande på 10:e sidan. Med 11:e sidan börjar den egentliga skriften, öfversatt från Latinet och delad i 26 kapitel; det sista slutar på 47:e sidan, hvarpå nederst följer slutskriften:

Hie hat ein end[diſ buchlein genant dy burde der | welt. getruckt durch cunradū ʒeninger burger ʒu | nuremberg in dem iar des herren Mccccl xxxj.

Denna lilla, ytterst sällsynta bok är den äldsta tryckta skrift, som tillhör Sveriges literaturhistoria (måhända med undantag af Missale Upsalense vetus, hvars tryckår är okändt). Kgl. Bibliotekets exemplar är utmärkt vackert, prydt med röda, målade initialer, paragrafer, &c., alldeles som i samtida handskrifter.

°46. Ny upplaga af 1482, utan titelblad. Rubrik på 3:e sidan: **❙ Von der bewerung vnnd beſtätigung| der offenbarungen ſant Brigiten** — Liten qvart 116? opag. sidor, utan arksignatur och tryckort. Tryckt med götisk stil med 21 och 22 rader i kolumnen. Första sidan är hvit, den 2:a upptages af träsnittet, framställande h. Birgitta. I slutet står: **❙ Hye hat ein end das bůchlein ge|nant die purde der welt jm .lxxxij.**

Upplagan är tryckt i Augsburg hos A. Sorg.

47. Ny upplaga, Augsburg 1502.

Das bůchlin d' hȳ|liſchē offenbarūg|Sant Birgitē wie es|yecz jn̄ d' welt ergē ſol

Liten qvart 80 opag. sidor, de 2 sista hvita. Tryckt med schwabach-stil, 27 rader; 5 dubbelark sign. a—e. Titeln tryckt med ovanligt stora och grofva bokstäfver, skurna i en trästock. På titelns frånsida träsnitt: Birgitta sittande skrifvande vid en pulpet; öfver och framför henne Christus till midjan, visande sina genomstungna händer; bakom henne pilgrims-stafven med mössa och skärm. På 78:e sidan:

Hie hat ein ennd diß bůchlein. genannt die| burde der welt. Getruckt durch Lucam zeiſ|ſenmair. zů Augſpurg. In dem iar nach Cri|ſti vnnſers herren geburt. M. ccccc. vnd ij. Derunder ett träsnitt med tre samtalande karlar (bönder?)

°48. Ny upplaga, Augsburg 1504.

Das buch der hi|meliſchen offen|barung ſant Bir|gitten wie es yetz|in der welt ergen|ſol.

Liten qvart 68 opag. sidor. På titelns frånsida ett träsnitt liknande 1:a upplagans. Slutskriften, på 67:de sidan, lyder så:

❡ Hie hat ein ennd diß bũchlein. genannt die burde der welt. Getruckt durch Hannsen Froſchauer zũ Augspurg. Jn dem iar nach Criſti vnſers herren gepurt. M. ccccc. vnd iiij

°49. Ny upplaga, Augsburg 1510.

Die Burde der welt. Diß bůchlein wirt genant die weisſagung von zukünfftiger betriebnuß, die dyſe gantze welt übergeen wirt.

Augspurg, H. Schönsperger. 1510. — Liten qvart 60 sidor.

50. Ny upplaga, Augsburg 1522.

Diß biechlin zaygt|an die weyſſagung vō zůkunfftiger|betrůbtnuß. Wölliche grauſa|men betrůbtnuß vns klårlichen|auſſpꝛechen iſt. Sannt Bir=|gitta. Sannt. Sybilla.|Sant Gregorius. Sant|Hilgart. Sant Jo=|achim. [allt detta i kilform] **Vnd wirt genant die Bũrde|der welt. 1522.**

Titeln omgifven af en ram; nederst en uppåt pekande hand i lågor och moln. Qvart 52 opag. sidor. Vid slutet af den 51:a:

❡ Gedꝛuckt vnd volendet in der Kayſerlichen Stat|Augſpurg durch Hans Schönſperger auf|dem Weynmarckt. Anno domini.|MCCCCCXXij. Jar.

Här är anordningen ändrad så, att uppsatsen Von der bewärung vnnd bestättigung der offenbarungen sant Birgitten är flyttad till slutet. —

Dessa 5 yngre upplagor äro efterhand något moderniserade.

50. Himliſche Offenbarungen S. Birgitten, wie es jetzt in der Welt erghen ſoll. Etlich Pꝛopheceyen D. Johannis Thauleri. Von den neun Felſen, vnd von allerley Stånden der Menſchen. Von der Artzney wider die anfechtung der letzten zeit, Landolphi. Ein nutzlicher Tractat von Brůder Claus in Schwytz. Mit Rôm. Kay. May. Freyheit, vnd geiſtlicher Oberkeit bewilligung. Getruckt zů Dilingen durch Sebaldum Mayer. 1569.

Liten octav 216 blad (2—213), det sista hvitt. Die Bürde der Welt upptar här 140 sidor (bl. 5 v. —75 r.), tryckt efter en af de gamla upplagorna. Företalet, bl. 2—5, är undertecknadt af utgifvaren Adam Walasser.

51. Him̃liſche Schůl. Darinnen fünffundachtzig Fragen, durch welche etliche vil Menſchen begern zuerfoꝛſchen die gehaimen Vrthail Gottes, von dem höchſten Lehrmaiſter IESV CHRISTO, gar ſenfftmütig, weyßlich, auch verſtendtlich reſoluirt vnnd beantwoꝛtet ſeind. Auß S. Birgiten Himliſchen Offenbarungen gezogen, durch Adam Walaſſer widerum̃ ernewert, vnd in Truck geben. Mit Rôm Kay. May. freyheit, vnd Gaiſtlicher Oberkait bewilligung. Getruckt zů Dilingen, durch Sebaldum Mayer. 1572.

Liten octav 88 blad (15 onum., 1—72), det sista hvitt. Dedic. till Philipp von Freyberg, domdekan i Costanz (bl. 2—8). Registret öfver bokens 16 kapitel (bl. 9—15 r.). Texten, som upptar alla de 72 num. bladen, är en öfversättning af uppenbarelsernas femte bok. (Två andra icke hithörande skrifter af Walasser finnas sammantryckta med denna.)

En liten samling af utdrag ur revelationerna finnes under rubrik:

52. Schlußkranz der Stillen wege aus Birgit von Schweden uti Ludwig Hofakers öfversättning: Stille wege zwiſchen Menſchenwelt und Engelwelt; von Wilhelm Degger, Tübingen 1835, 8:o, sid. 171—256.

Urvalet består af 13 stycken, alla försedda med noter enligt Svedenborgs korrespondenslära.

53. Ausgewählte Offenbarungen der h. Birgitta. (+ 1373.) Ueberſetzt von A. Heuſer. Köln, Bonn und Brüſſel, 1851. J. M. Heberle (H. Lempertz). Druck von J. S. Steven.

Sedes (½ 8:o) 352 sidor (8 opag., de 2 första hvita, 1—343) och 1 stålstick: Birgitta bedjande vid crucifixet som i latinska upplagan af samma år. Innehållet lika med denna.

54. Blütenleſe aus den Schriften der heiligen Birgitta von Schweden, von der Verfaſſerin ihrer Lebensgeſchichte. Mit Approbation des Hochw. Biſchöflichen Ordinariats zu Mainz. Mainz, Verlag von Franz Kirchheim. 1877.

Liten octav 322 sidor (vi, 1—316). Innehåller en mängd kortare utdrag och böner äfvensom böner till Birgitta samt officier för hennes och Katharinas ära. Upptagna äro här äfven de apokryfiska 15 bönerna "i trogen öfversättning efter latinska texten uti den i Rom 1556 [57] utgifna upplagan af revelationerna"; der de likväl ej finnas. Redaktrisen var Marie Bernhardine von der ewigen Anbetung, nunna i Maria hilf.

F. Nederländska öfversättningar.

55. Die godlike reuelacien der heyli|gher vꝛouwē ſinte Birgitten vā|den leuen ende paſſie ons heeren|iheſu xpꝛiſti eñ ſijnre lieuer moe=|der Marien.

Derunder samma träsnitt som är beskrifvet vid anförandet af den latinska upplagan från 1489 (Opusculum vite et passionis).

Liten half-octav, eller sedes, 384 opag. sidor; 24 ark sign. a—p, A—J. Tryckt med götisk stil, 24 rader i kolumnen. Ornerade initialer, utom den första, på 17:e sidan der tomrum är lemnadt för dess målande. Tjugo små träsnitt, då likväl det första ånyo medräknas såsom äfven varande det sista, blad p viii verso, eller första afdelningens slutsida. På öfre delen af titelns frånsida står följande underrättelse:

¶ Jn dit boecxken ſtaet dat leuen|iheſu xpꝛiſti met ſijnder paſſien.|Dat leuen van maria met hare compaſſie. ghetrockē wten reue=|lacien van ſinte Birgitten Jtem|ſinte birgitten legende Jtem ſin=|te katherinē legende ſint birgit=|ten dochter.

Hufvudtexten, i 41 kapitel, slutar på bl. p vi verso hvarefter följer på p vii recto denna underrättelse:

¶ Hier is voleyndt tot loue gods dat boecx=|ken vanden leuen eñ paſſie ons liefs heeren|iheſu xp̄i eñ ſijnre lieuer moeder mariē met|veel ander goede leeringhē vergadert eñ by een geſtelt wt den pꝛincipalen boeck d' reue=|lacien dat ſijn godlijke openbaringhen der|heyligher vꝛouwen ſinte Birgitten twelck|ſi altemael beſcreuē heeft wt dē monde gods|marien ſijnre lieuer moeder: eñ des heyligē|jnghel gods Eñ es byder heyligher kercken|ouermids ſonderlinghe miraculen daer af|gheſchiet ſijnde gheap=pꝛobeert eñ toeghela=|ten Gheprent int iaer Mccccxcj den vierdē dach in junio.

Blad p vii verso och början af p viii recto innehålla: **◐ Een gode remedye teghē alle temptaciē.** Resten är tom och så kommer det nämnda träsnittet. — Med den nya arksignaturen A följer nu:

◐ Hier beghint die bulle der canoniȝacien ¦ eñ dat leuen der ſeer heyligher bruyt criſti | ſinte birgitten: onſer alder weerdichſter pa|tronerſſen. die welcke ghegheuen heeft die | paus Bonifacius die neghenſte te roomen | in ſinte peeters kercke. in der maēt octobris | in tweeſte iaer ſyns regiments

Lefnadsbeskrifningen bildar dock ingen särskild afdelning, utan är hopväfd med kanonisations- och konfirmations-bullorna i kort sammandrag, så att redan på Cij recto säges **◐ Hier eyndt dat leuē vā ſinte birgittē.** Frånsidan är tom. På Ciij recto kommer: **◐ Hier beghint dat leuen der edelre weerdi| gher vꝛouwen katerina van watſteyn. die | een docht’ was der ouerheyligher vꝛouwen | ſinte birgitta Dat eerſte capittel**

Detta lefverne är icke det vanliga af Vadstena-munken Ulfo, utan inledes sålunda: **WJ broeder Peeter prioer des cloesſters aluaſtra: licēciaet in beyden rechten** och får väl han, Petrus prior i Alvastra, gälla som dess författare eller redaktör. Det består af 18 kapitel och några mirakel samt upptager bladen C iii recto—J vii recto.

På J vii verso står öfverst:

Hier eyndet tot loue gods die le⸗|gende eñ dat leuen van ſinte bir⸗|gitten. ende van ſinte katerinen | haerre dochteren Gheprent tant | werpen By my Gheraerdt leeu/ | Jnt iaer ons heeren M. CCCC. | ende xcj. den xxi. dach inder maēt | Junij

Resten af sidan och hela följande äro toma; på sista sidan står boktryckaren Leeus märke: ett sittande lejon hållande 2 sköldar, en med 3 torn, en med 3 kors; alltsammans i en trebågig infattning. En äldre upplaga af 1489, från Leeus press, omtalas äfven, men är utan tvifvel apokryfisk, beroende på en förvexling med den Latinska upplagan af detta år.

°**56.** En något yngre upplaga är

Hier beghint dat Lijden ons heren Jhesu chriſti dat der heyligher vrouwen ſinte Birgitten was geopenbärt. (I slutet:) **Hier eyndet ſinte Birgitta paſſie - - - Ende is gheprendt tot Aemſtelredam. Bi mi Hugo Janſſoen van Woerden.**

U. år. Mycket liten octav (sedes), med träsnitt kopierade efter Leuu's upplaga. Anses vara tryckt före 1506, det äldsta kända året för Amsterdams tryck:

57. [De revelacien van Sinte Birgitten?] (I slutet:) **Ghepꝛint in de pꝛineelijcke stat van | bꝛuesel inden ȝeeriddere.**

Liten half-octav eller sedes, 24 opag. sidor, med sign. b. Götisk stil. (Titel felar.) Är tryckt af Thomas van der Noot i första åren af 1500-talet. Sista bladet har på rätsidan blott ett träsnitt: madonnan med barnet gående och 4 qvinnor knäböjande. Frånsidan har, öfver de nyss anförda slutorden på 2 rader, boktryckarens märke: en i vatten stående väpnad riddare med stor fiskstjert.

Innehållet består af några korta stycken om Birgitta, hennes lefnad och orden, 3 utdrag ur revelationerna; aflat gifven af påfvar, &c. I sista stycket omtalas upplagorna som Maximilian låtit trycka på Tyska och Latin (1502 och 1500). Man ser deraf att den lilla boken är tryckt efter 1502, men förmodligen icke mycket senare.

58. **❡ Dit ʒijn de ſelue wooꝛden die ons heere Jeſus Chꝛiſtus ſelue gheſpꝛoken heeft tot ſynder bruyt Birgittam: vander ſekerheit der aenneminghe der mēſcheliker natuerē, eñ hoe dat hi dē menſchē dreicht op en dien ſi hē niet en beterē/ seer ſchoō om leſen** [Träsnitt] **Bi my Willem Vorſterman.**

Liten octav 112 blad (iij—cxi). Titelns 3 första rader röda; träsnittet omgifves af 2 rader röda och svarta prydnader; 2:a och 4:e ordet nederst äro ock röda. Bilden föreställer Birgitta skrifvande vid pulpeten enligt engelns diktamen; ofvanför dem Gud fader, i röd färg, och dufvan? i svart. På frånsidan samma träsnitt, bara svart. En latinsk prologus visar, att boken kallades Comminatorium et Allectorium mundi; uti en följande holländsk prologus heter det: dat dreyghement eñ treckement van god. Derpå följer Die tafel som upptager 5 sidor. Texten består af 52 kapitel valda ur revelationerna, och upptagande blad vi—xcix. Slutet utgöres af dat leuen vander heyligher bꝛuyt gods sinte Birgitta, eñ van haer dochter sinte Kathelinen, met coꝛte wooꝛden getranslateert wteɋ latine, in dese ghemeyn tale. 12 blad. Nederst på frånsidan af cxi står boktryckarens slutskrift:

❡ Gheprint Tantwerpen by my Willem Vorſterman wonende in de Camerſtrate/ Indē
gulden Eenhoꝛen. Jnt iaer ons heerē
M. CCCCC. ende .xxx. Den
vi. dach van Februarius
Cum Gratia et Priuilegio.

Sista bladet har endast, på frånsidan, den krönta dubbelörnen, bärande i gyllene skinnets kedja kring halsen den stora österrikiska vapenskölden i 16 fält. Boken är försedd med 28 träsnitt, af hvilka dock blott 19 äro olika. Uti de 2 första större initialerna förekommer danska vapenskölden med 3 lejon.

59. Den Weck der Volmaecktheyt van Godt ghethoont Aen De H. Birgitta. Ghetrocken uyt de vveerdighe Boecken van haere hemelſche Revelatien. Bedeylt in dry deelen, als voor de Beghinnende, Voortgaende, ende Volmaeckte. Daer oock by-ghevoecht haer leven, deuchden, ende miraeckelen. Tot Brvssel, By Ian Mommaert, woonende achter t' Stadt-huys, in de Druck erije. 16 28.

Liten octav 384 sidor (16 opag., 1—360, 8 opag.) På titeln ett litet kopparstick: Birgitta läsande i en bok och hållande crucifixet. Titel, förord och rubriker tryckta med latinsk stil, allt det öfriga med götisk (black letters). Dedicerad till Emerentiana des Mares, vrovvve van Rivieren &c. af utgifvaren, som undertecknar sig I. B. V. S. Derefter: Voor-Reden på 7 sidor; Lofsanck tot de H. Birgitta, en fri öfversättning af O Birgitta mater bona. Texten är delad i 3 delar: den Wech der Suyueringhe; den Wech der Verlichtinghe och den Wech der Vereeninghe. Vidare: het Leven van de H. Birgitta fondatersse van de h. Orden der Birgittinen. S. 215—328. Een devoot Roosen-Kransken, ter eeren van S. Birgitta. Begrijpende de principaele poincten van haer heylich leuen. S. 329—345. Kort verhael van het leven van S. Catharina van Svveden. S. 346—360. Tafel der Cappittelen, 8 sidor.

En ofta tryckt skillingskrift, Een schone Openbaeringe, tillhör den apokryfiska Birgitta-literaturen.

G. Engelska öfversättningar.

°60. **An Epistle of Saīt Bernarde, called the golden epistle, whiche he sēt to a yōg religyous man whom he moche loued. And after the sayd epistle, foloweth four revelations of saint Birget.** — (I slutet på C. vii:) **Printed at London by Thomas Godfray. Cum priuilegio Regali.**

Utan år (1530?). Liten octav 24 blad (ark A—C). Titeln omgifven af en ram. A ii—(A v) recto: **The golden pystell.** (A v) recto 3:e raden nedifrån börjar:

¶ That nothing pleseth god so moche as that he be beloued aboue allthing, as our lady sheweth to saynt Birget.

(A v) verso: **The .vi. boke, the .L cha.**

Byrget by example of a pagan woman, whiche optayned great grace for the great loue she had to her creatour, as it appereth in the .vi. boke of saynt Birgettes reuelations, the l. chapitre.

Bok VI kap. lxv (A vii recto); VI: lxxxiiii (C v verso); VI: xli (C vi recto).

På (C vii) följer lxv kap. af S. Bernhards Scala perfectionis.

Endast 1 ex., i British Museum, är kändt; bl. Cviii felar deri.

°61. **The four Revelations of S:t Bridget. London by Richard Whytforde, 1531.** 12:o.

62. The Revelations Of St. Bridget, Princess of Sweden. London: Thomas Richardson and son;

Dublin, and Derby. New York: Henry H. Richardson and co. MDCCCLXXIII.

Half-octav 224 sidor (vi—li, 2—170, 2 opag. = annonser) samt ett litet stålstick föreställande Birgitta helsad af engelen. Börjar med en approbation af Henry Edward Archbishop of Westminster, dat. 4 Mars 1874. Efter den okände öfversättarens förord (v—xvii) följer Abridgement of the Life of St. Bridget (xix—xlii) samt Contents. Texten omfattar blott 74 kapitel valda ur de 4 första böckerna.

Apokryfiska skrifter i h. Birgittas namn.

I. Femton Böner.

I 4:de delen af Uppenbarelserna s. 197 är redan angifvet, att dessa 15 böner orätt tillskrifvits H. Birgitta. De började tryckas redan 1480, om ej förr, och hafva vunnit en mycket stor spridning; så stor, att den icke kan redovisas i detalj. Den förste som omnämner dem är Olaus Magnus i Vita S. Birgittæ 1553 och i prof-arket 1556 till hans upplaga af Reveletionerna, Rom 1557; men han upptager dem likväl ej deri. Hans utsago är att Birgitta hopsatt dessa böner redan i Alvastra under de första 4 åren efter mannens död, och att crucifixet i kryptan under S. Paulskyrkan i Rom utlofvat rik belöning åt dem som läste bönerna. Men det är klart att Olaus Magnus icke kunde veta något derom, utan han berättar endast en tradition, som förlorar all trovärdighet då man finner att Birgittas närmaste förtrogne och redaktörer, Mathias, Petrus och Alphonsus, äfvensom de Svenska medeltidshandskrifterna från Vadstena, icke nämna ett ord derom, och att den officiela upplagan af 1492 alldeles utesluter dem. Samma åsigt uttalar äfven Duranti i sin kritiska upplaga, Rom 1628.

På dessa grunder kunna vi ej räkna de 15 bönerna till Birgittas skrifter, och ämna således ej häller bibliografiskt förteckna de många tryckta upplagorna deraf. I korthet må dock uppräknas de som blifvit oss bekanta; säkerligen saknas många flera.

På *Latin:*

Augsburg 1480 och 1489; i Horologium deuotionis circa vitam Christi. 16:o.

Utan titel ort eller år. Flera gånger i Rom på 1480- och 90-talen, såsom en särskild afdelning af den ofta omtryckta boken Mirabilia urbis Rome. 16:o.

Orationes Sancte Brigitte, cum Oratione Sancti Augustini. Utan ort och år. Tryckt lika som föregående, åtminstone 12 upplagor. 16:o.

Samma; daterade upplagor af 1492, 1500, 1507, 1509, 1511, 1512, 1515, 1520, 1530 och förmodligen många flera gånger. Alla i samma lilla, nästan qvadratiska format. En upplaga har Olaus Magnus låtit trycka i Rom 1550; den utdelades gratis vid ett af honom anordnadt jubileum i Birgittas hus derstädes.

Deuotissime ammonitiones ꝛ orationes beate et preclarissime Brigitte vidue de passione domini nostri Jesu Christi. Uti Cursus beate Marie virginis. Vienne Pannonie 1513. Half-sedes och flera gånger både förut och efteråt.

Orationes Sancte Brigitte. Uti Hortulus anime. Lugduni 1516. Nuremberg 1519, 1520. Liten 8:o.

Venetiis, Aloysius de Tortis 1538. — Vilnæ 1595. Duodes. — Monachii 1667, liten sedes. — Vilnæ 1699. — Leopoli 1711 uti Selectæ deuotiones ad S. Judam Thadeum &c. 12:o. — Supraslij 1725. 12:o. — Straubingæ 1725 uti Psalterium B. Mariæ Virginis à S. Bonaventura editum. Half-duodes.

Att de xv orationes förekomma i revelationerna, upplagorna Cöln 1628, München 1680 och Cöln 1851 är redan nämndt.

Öfversättningar af Femton Böner.

På *Italienska* med arabisk öfversättning af Gioseppe Banese Maronita. Rom 1667. 12:o.

Uti Corona d'oro a Maria Virgine, som 14 Jan. 1737 uppfördes på Index öfver de af Romerska kyrkan förbjudna böcker.

På *Franska:*

Uti Les Devotes Oraisons de Sainte Birgitte sur la Passion de N. Seigneur Jesus Christ. - - - Reveuës & augmentées de la Vie de la méme Sainte &c. Paris 1674. Octav 144 sidor.

Uti Les tres-devotes Oraisons de Sainte Birgitte, Touchant la salutaire Passion de nostre doux Sauveur. - - - Reveuës & augmentées en cette derniere Edition de la Vie de la mesme Sainte. Paris 1683.

Uti La Devotion des Predestinez. Toulouse u. år (17 . .). 12:o.

Uti Le petit Paradis des Ames Chrétiennes. Arras, u. år (1805). Half-octav? — Nouvelle Édition. Ib. u. år. Half-octav?

Les Quinze Oraisons, révelées par N. S. Jésus-Christ à Ste Brigitte, reine de Suède, étant dans l'église de S. Paul à Rome. Montpellier 1854. 16:o. 8 sidor. — Toulouse 1868. 18:o.

Tableaux et prières de la Sainte Messe, avec les Oraisons de Sainte Brigitte. Limoges, Barbou 1853. 32:o.

Tableaux Oraisons de la Sainte Messe avec les quinze Oraisons de sainte Brigite. — Limoges, Ardent frère. U. år (185 .). 32:o. Item 1856, 1861, 1863, 1865, 1868.

Tableaux Oraisons de la Sainte Vièrge avec les quinze Orasions de Sainte Brigitte. Limoges, Ardent frère. U. år (185 .). 32:o. Item 1855, 1856, 1857, 1859.

Quinze Oraisons de Sainte Brigitte extraites des heures dédiés a la duchesse d'Orléans in-18, 1664. Paris 1863. 18:o.

Förmodligen äro alla dessa tryckta flera gånger.

Sainte Brigitte au pied de la croix par l'abbé Pinard. Paris 1863. 12:o. De 15 bönerna förekomma der både på Franska och Latin jemte en mängd andra böner och officier.

På *Tyska:*

U. titel, o. o. år. (Rom 149., Rom 1500?) Liten half-octav, som bihang till tyska upplagor af Mirabilia Rome. Flera gånger tryckt.

Sant Brigitten gebettly, som bilaga till: Zeitglögglyn des lebens vnd lidens Christi nach den xxiiii stundē geteilt. Basel 1492. Liten 8:o. Item annan upplaga u. o. o. år.

Dit synt die XV andechtige gebeden der hilgen Frouwen sent Brigitten van dem bitteren lyden uns heren Jesu Christi, Gedruckt tȝo Cöllen, vm sent Lupus by myr Arnt van Aich. Liten halfoctav, 16 blad med träsnitt.

I tyska upplagor af Hortulus anime. Selen würtgarden. Nürnberg 1508 och flera gånger.

Der heiligen Brigittä himmlisch geoffenbahrtes Gebeth-Buch. Hildesheim 1677. 12:o. — Cölln 1683. 18:o.

Brigitten-Büchlein. Ingolstadt 1844. 8:o eller 12:o. — Ibidem 1846. 12:o. Ett kopparstick dertill föreställer Birgitta sittande vid skrifbordet med krona vid fötterna.

Uti Dom der Heiligen. Von A. Hungari. Frankfurt a. M. 1844. Flera (titel-)upplagor 1855, 1864 &c.

På *Engelska:*

Utan titel. London, Caxton, u. år, sannolikt 1490; liten 4:o?

London, Wynkyn de Worde, u. år (150 .).

I Horæ ad usum Sarum. Flera upplagor.

The most devout Prayers of S. Bridget. Antwerpen 1659. 32:o. — Antwerpen 1686. 12:o.

II. Profetior.

Sedan Birgittas rykte, genom kanonisationen, spridts vida kring Europa tillskrefvos henne, liksom en ny Sibylla, politiska profetior, hvilka icke återfinnas bland revelationerna. I hvarjehanda omgestaltningar, i prosa och vers samt på flera språk äro följande skrifter af sådant slag kända.

På *Latin:*

Pꝛonoſticato quedam mirabilis diuinitus partim reuelata, partim celeſti constellatione pꝛemonſtrata, ſuper futuro eccleſie ſtatu - -. Lugduni (Lyon) Ioh. Clein, 1515. Half-octav.

Mirabilis liber qui prophetias Reuelationesq. demonstrat. Romæ. 1524. Liten 8:o.

Prophetia Divæ Brigittæ Viduæ, anno salutis millesimo tricentesimo sexagesimo in Regno Svediæ, ejus patria, ut fertur, cum multis alijs reperta.

Tolosæ 1590. 4:o. Är en föregifven prophetia på 7 rader, som kommenteras på 26 sidor af en Thimoteus Mutius.

Prophetiæ XIV Tabellis expressæ, de horrendis calamitatibus orbi terrarum impendentibus, quas S. Birgitta, Abbas Joachimus aliique prædixere. Ed. Gregorius Jordanus. Coloniæ 1591. 8:o.

På *Italienska:*

Prophetia di Sancta Brigida. Fece stampare Maestro Francesco Benuenuto. U. år (150 .). l. 8:o 16 sidor. Vers.

Prophetia di sancta Brigida, con un credo et una salva regina vulgare: et doi capitoli della gloriosa Virgine Maria in terza rima composti. U. o. 1535. Qvart 4 blad.

Prophetia de Santa Brigida con alcvne altre profetie. U. o. o. år (1500-talets senare hälft). Qvart 8 sidor. Vers.

Prophetia de S. Brigida et de S. Severo et certe altre prophetie de Sancti homini. U. o. o. år (samma tid). Qvart 4 sidor. Vers.

Prophetia de ſancta Brigida. U. o. o. år (samma tid). Qvart 8 sidor. Vers.

Questa sie la prophetia prophetizada per ſancta Briȝida. U. o. o. år (samma tid). Qvart 4 sidor. Vers.

Discorso della futura vittoria contra il Turco, Estratto da i Sacri Profeti. Venetia 1570. Qvart 32 sidor. Deri finnes ett kapitel Della Vittoria sodetta, secondo varie profetie di S. Brigida, et altri.

Una Littera la quale narra come nouamēte e aperta la Porta Aurea de Hieruſalem: - - Et de una Prophetia di ſanta Brigida: la quale e nella Chieſa di ſanta Iuſtina in Venetia. Stampata nell' Anno 1542. In Fiorenza p Antonio Cremonese: & Nicolo da Cortona cōpagni. Half-octav, 8 sidor.

På *Franska:*

Prophetie merueilleuse de ma dame saincte Brigide, et iusques a present trouuee veritable despuis lan mil .cccc. lxxxiiij. iusques a ceste presente annee mil. ccccc. xxvij. touchant lestat de leglise et le bras seculier Et durera ladicte prophetie iusques a lan mil. ccccc. lxvij. translatee nouuellement de latin en francoys. Et imprimee lan mil. ccccc. lxvij. Lyon, Jehan Clein. Half-8:o. — Nya upplagor: Lyon, Jaques Moderne, 1536 och 1545. 16:o.

La Premiere Partie Dv Recveil des propheties et revelations, tant anciennes que modernes: Laquelle contient vn sommaire des reuelations de saincte Brigide, sainct Cirille, & plusieurs autres saincts & religieux personnages: nouuellement reueüe & corrigée oultre les precedentes impressions. Paris 1561. Liten 8:o.

— Ny upplaga. Paris 1563. 16:o. — Här finnes la seconde partie, upptagande de 8 sista sidorna.

— Ny upplaga. Lyon, Benoit Rigaud. U. år. 16:o. La seconde partie upptar 6 sidor.

— Venise 1575 och 1576. 12:o. — Troyes 1611. 8:o. — Troyes u. år. 8:o. Flera gånger. — Paris 1621 efter Le Chant dv Cocq Francois av Roy. — Omtrycktes utan år i Paris (187.) bakefter Les Prophéties de Nostradamus.

Recveil Chrestien. ov sont vne prophetie de Ste Brigide Royne d'Escosse: Promettant au Roy, & aux Chrestiens; par sa Majesté: vne grande prosperité, & éleuation: Et conseillant, & enseignant, la sienne premiere spirituelle. Paris 1611. — S. 22, 23: Birgittas profetia, tagen ur en bok af Sieur du Pré, tryckt 1608.

Propheties tirees d'vn certain vievx livre intitulé Livre de Merueille, Imprimé l'an mil cinq cens & vingt. Lyon 1635. 8:o.

På *Tyska:*

Practica deütʒſch geʒogen auſʒ der läre vnd Propheceyen Sibille, Bꝛigitte, Cirilli Joachim des Abts, Methodij, vnd bꝛůder Reinharts wirdt weren biſʒ jnſʒ .xxv. jar. vnd ſagt von wünderlichen dingen. ❡ Gedꝛückt zu Speier. — U. år. Liten qvart 16 opag. sidor; på titeln träsnitt framställande Saturnus och Venus stående under stor, strålande stjerna. — Af några ställen i texten synes att den är tryckt efter 1508 och före 1516.

Practica des achtenden. negenteyden. xx. xxj. xxij. xxiij. xxiiij yares Der weiniger tall nae Christi geborth. Uth den prophetien Sybille, Brigitte, Cyrille &c - - -. — U. o. 1517. Qvart 16 opag. sidor.

Eyn auszug etlicher Practica und Propheceyen. Sibylle. Brigitte. Cirilli, Joachim des Abts, Methodii, Vnnd Bruder Reinhartz, wirt weren noch etlich Jahr. Vnd sagt von wunderlichen dingen. (Stjerna med åren 1518. 1518. 1519. 1519.) Hans Stainberger Buchfurer von Zwicke. — U. år. Qvart 16 opag. sidor.

Annan upplaga: Gedruckt tzo Côllen vôr sent Lupus. — U. år. [1519?] Qvart 16 opag. sidor.

— Samma titel. - - wirt weren bisz auff das M. D. lxxxj. Jar. (På titeln stort träsnitt: Riddare besegrande Turkar.) — Getrückt zu Nürmberg durch Hansz Hergot, im jar .M D. XXv. — Qvart opag. 24 sidor.

— Annan upplaga. U. o. o. år. 16 opag. sidor.

Weissagunge der Zwölff Sibyllen Vil wnderbarer Zukünfft, von anfang bisz zu End der Welt besagende. Nichaula, der Küniginn von Saba, Künig Salomo, gethane Prophecien. Mercklich Künfftige ding von S. Birgitten, Cirillo, Methodio, &c &c. Franckfurt am Meyn, Bei Christian Egenolff. — 1534. Liten 4:o.

Weissagung Sanct Brigiden, so gelebt hat Anno 1371. Jetziger zeit wol zu mercken. Durch L. St. D. M. D. LXXVI. — Qvart 8 opag. sidor.

Zwölff Sibillen Weissagung desz Königs von Saba, Brigitten, Cyrilli, Johan Lichtenbergers und anderen Propheceijung. Magdeburg, bey Johan Francken 1602. 8:o. — Mångfaldiga upplagor.

III. Uppenbarelser.

Hier begint een schoone Openbaringe, Van Godt felver gedaen aen de H. Brigitta. t'Antwerpen, Voor Jan van Hees. — U. år (17 . .). Liten sedes 16 opag. sidor. — Om Jesu pina, sår &c.

Schoone openbaring van God zelf gedaen aen de H. Brigitta. Gent, Drukkery van I.—C. van Paenel, Violettestraet, 25. — U. år (18 . .). Liten sedes 16 sidor. Variant af föregående.

Dessa skrifter för folket äro förmodligen tryckta mångfaldiga gånger.

This Revelation was found in a tomb at Jerusalem, and approved by Bd. Ingleton. R. Washbourne, printer, 18 Paternoster row, London. — U. år (186 .). Qvart 1 blad, ena sidan tryckt. — Om Jesu pina, af honom kungjord St. Bridget, Widow, Queen of Hungary.

Lefvernesbeskrifningar.

Den äldsta skildring af Birgittas lefnad lemnades redan i December 1373 af hennes två biktfäder och förtroendemän, Petrus, confessor i Vadstena, och Petrus, prior i Alvastra. Denna

Vita Sanctæ Birgittæ,

som måste anses vara författad af de nämnda båda fäderne, intogs i de vidlyftiga Acta et processus super negocio canonizationis S. B. och blef källan till alla följande. Den utgafs först 1871, efter en handskrift i Kongl. Biblioteket i Stockholm, af C. Annerstedt i Scriptores rerum svecicarum medii ævi, III 2: 188—206. Upsaliæ. Fol.

Vita S. Birgittæ, Auctore Birgero, archiepiscopo Upsaliensi.

Tryckt i Acta Sanctorum. Octobris Tomus IV, 485—493. Bruxellis 1780. Ånyo Bruxellis 1856 och Parisiis 1866. Fol.

Vita metrica Sanctæ Birgittæ.

Häraf äro endast några korta utdrag tryckta af Hallenberg i disputationen De Nobilibus in SvioGothia Litteratis, sid. 44—48, Upsala 1778, 4:o, och i Svenska Medeltidens Bibel-Arbeten, sid. 575, Sthm 1848. 8:o. Allt efter den enda kända handskriften 47 qvarto Benz., i Upsala Univ. Bibliotek.

Vita abbreviata

i alla upplagorna af Revelationes. En särskild och högst sällsynt upplaga deraf är den följande, som Olaus Magnus utgaf i Rom 1553.

Incipit Vita Abbreviata prædilectæ ſponſæ Chriſti ſanctæ Birgittæ de Regno Sueciæ continens in ſe certas reuelationes diuinas cum aliquibus miraculis. [Träsnitt: Birgitta skrifvande vid ett bord med pulpet; öfver och framför henne Christus och Maria i molnen; Christus pekar på en öppen skrifven rulle. Samma stock som i Revelationes, Rom 1557.]

Qvart 75 opag. sidor, sign. A—E, à 8 blad utom E, som har 6. På andra sidan: kort förord af Hans Magnus, dat. ex domo S. Birgittæ MDLIII (aftryckt i Stiernmans tal, 1758, sid. 50). Derefter ännu 3 sidor af Ol. M. om S. B. På 6:e sidan följer: Incipit legenda S. Birgittæ; slutar å B iii verso. Blad B iiii innehåller ett kort förord om Katharina, slutande med hennes bild, densamma som i Revelationes 1557. Blad B 5—E 5 upptagas af Vita sive Legenda cum miraculis diuæ Katherinæ, aftryckt efter Stockholms-upplagan (1483) och anordnad i 20 kapitel, lika som i Revelationes 1557. Sista bladet, E 6, innehåller ett på bladet C uteglömdt stycke af 16 rader. Derunder står: Impreſſum Romæ in domo hoſpitalis S. Birgittæ nationis Suecorum & Gothorum. Anno Domini M. D. LIII.

Sista sidan, E 6 v., har träsnittet Birgitta knäböjande för Christus på korset, detsamma som i prospekten 1556 till Revelationes 1557; derunder 16 rader, hvari Olaus Magnus säger: detta är den S. Birgitta, till hvilken den korsfäste värdigades tala i kryptan under S. Pauli kyrka, då hon gråtande läste de 15 bönerna om Christi lidande, hvilka, sammansatta af henne redan i fäderneslandet, i Alvastra kloster, hon dagligen läste.

Vita (S. Birgittæ) Auctore Bertholdo, Ordinis S. Salvatoris monacho.

Från förra hälften af 1400-talet. Tryckt i de trenne nyss nämnda upplagorna af Acta Sanctorum Octobris IV, sid. 495—533 och med 5 bihang af mirakel: 534—560.

Af Legendsamlingar, hvilka äro allt för många att fullständigt kunna uppräknas,* må här nämnas:

Vita S. B. i Legenda aurea (eller Lombardica, eller Historia Sanctorum) af Jacobus de Voragine; mångfaldiga upplagor.

Vita S. B. i Antonini Florentini Summa historialis seu Chronicorum. Norimbergæ 1484 &c.

Vita S. B. hos Surius i De probatis sanctorum Historiis. Coloniæ 1573 &c.

Sancta Brigitta Vidva Florvit Anno Christi 1371. — S. 97—110 i Vastovii Vitis Aqvilonia. Coloniæ 1623. Fol.

Vita seraphicæ matris Birgittæ de regno sveciæ cvm revelationibvs Eivsdem selectioribvs Formis Æneis Expressa Coloniæ Agrippinæ [Längre ned:] S. Theysens, inuen. deli. sculpsit.

U. år (c. 1680). Folio 51 blad (titel och 1—50) helt och hållet i kopparstick. De anförda titelorden stå i en ram af 8 medaljonger, symboliserande Birgittas dygder. Der nedan: 4 medaljonger med fingerade porträtter af Birgittas förtroendemän, Mathias, Alfonso och de båda Petrus. Nederst: dedikation af birgittiner-klostret Sion i Cöln till kyrkofurstarne, bröderne Maximilian Henrik af Cöln och Albert Sigismund af Freising, med deras vapensköldar.

---

* Sådana finnas t. ex. äfven på Kinesiska.

Blad 1 framställer Birgitta som pilgrim, knästycke. Hvart och ett af de öfriga bladen visar en scen ur hennes lif, från födelsen till begrafningen och underverken vid grafven. Hvart blad har latinsk, fransk och tysk underskrift, med hänvisning till revelationerna och vita.

De S. Birgitta Vidua Romæ Commentarius. Auctore J. B(uæo).

Tryckt i de 3 nämnda upplagorna af Acta Sanctorum Octobris IV, sid. 368—484.

De vita beate birgitte

På gammal Svenska förmodligen från slutet af 1300-talet, skrifven i Vadstena. — Tryckt i Wadstena Kloster-Reglor, sid. II—XXI. Sthm 1845. 8:o.

Q. B. V. Margaretæ Nicolai Filiæ Abbatissæ Vadstenensis De S. Birgitta Chronicon, Ex Codd. Mss. erutum, Versione & Notis illustratum. Quod Cum consensu Amplissimæ Facultatis Philosophicæ publico examini subjiciunt Præses Ericus Benzelius Acad. Ups. Bibliothecarius, & Respondens Nicolaus Fil. Hufvedi Dal, V-Gothus, ad d. XVI mensis Novembris anni cIↄ Iↄcc x. in Auditorio Gustaviano majori, horis solitis. Upsaliæ Typis Wernerianis.

Qvart 42 sidor (2 opag., 1—36 och 38—44 för 8 spalter på 2 blad).

Härtill trycktes äfven särskild titel: Margaretæ Abbatissæ Vadstenensis Chronicon de S. Birgitta. Ex codd. mss. eruit, versione et notis illustravit Ericus Benzelius Filius. Upsaliae Typis Johannis

Henrici Werneri, Typographi Regii & Academiæ Upsalensis. clɔ iɔ cc x.

— Nytt aftryck af den svenska texten med talrika varianter är besörjdt af J. E. Rietz i Scriptores suecici medii ævi cultum culturamque respicientes, III 195—219. Lund 1844. l. 8:o.

— För tredje gången är denna krönika tryckt af C. Annerstedt i Scriptores rerum suecicarum medii ævi, III 2: sid. 207—216. Upsala 1871, folio.—Stycken ur en annan redaktion bifogas äfven jemte andra dokumenter, s. 217—244.

S. Birgitta. Om S. Brigittæ Canonicering. S. Brigittæ bref til sin Son Herr Börje Ulfszon, Lagman i Närike. — I Burmans Almanach för 1728, efter en gammal handskrift af Petro Benedicti Upsaliensi.

Swänska Helgonets St. Britä Lefwerne, utur åtskillige Swenska Historier samlat. Och nu för första gången af trycket utgifwit. Tryckt i Linköping och des Boktryckerie 1788. — Liten octav 8 opag. sidor.

— Andra upplagan. Linköping, Groth och Petre, 1807. Kostar 1 s. — Liten octav 8 opag. sidor.

Berättelse om S. Birgitta och S. Catharina, samt Deras, under och efter Påfvedömet, i Wadstena förvarade Ben; författad af M. Pehr Kylander, Kyrkoherde i Örberga uti Östergöthland. Stockholm, Tryckt hos Peter Sohm, 1806. — Half-octav 24 sidor (4—24). — Utgafs af C. C. Gjörwell.

De Namnkunniga Swenska Helgonen St. Britas och St. Catharinas i Wadstena Lefwernes=Beskrifningar. Stockholm, 1820. Tryckta i Ecksteinska Boktryckeriet. — Liten octav 52 sidor (4—52). —

Aftryckt efter en något äldre handskrift. De 5 sista sidorna innehålla böner ur Vårfrutiderna.

Fordna Svenska Helgonet Sancta Britas Lefverne, i sammandrag af Giuseppe Marconi, Theol. Moral. Professor i Rom. Öfvers. från Italienskan. Med en planche. Jönköping, hos Direct. Joh. P. Lundström. 1830. — Octav 242 sidor (VIII, 2—232, 2 opag.) och ett träsnitt föreställande kistan, hvari Birgittas kropp fördes från Rom, befintlig i Vadstena.

Minnesblad ur Svenska Qvinnors Lif. Tillegnade den svenska qvinnan af E. R. I. Den Heliga Birgitta. Örebro, N. M. Lindh, 1864. [Med särskild titel:] Den Heliga Birgitta och Hennes Tid. Efter Fr. Hammerich af E. R. Örebro, N. M. Lindh, 1864. — Duodes 132 sidor (6—131). — Detta sammandrag är gjordt af Emilie Risberg.

Den heliga Birgitta. — I Läsning för Folket, 1867 s. 193—218. Efter Hammerich af H. H. Hildebrand. — En förkortad redaktion trycktes i Ungdomsvännen 1883. Tredje serien. Femte häftet s. 3—31. Sthm 1883. Half-octav.

Den hellige Birgitta og Kirken i Norden. Af Fr. Hammerich. Papistæ eam pro prophetissa habent & papa canonizavit. Multum autem reprehendit papæ ejusque spiritualium turpitudines, sedem ejus dicit demergendam in profundum. Mathias Flacius Illyricus. Udgivet af den Danske historiske Forening. Kjøbenhavn. Bianco Lunos Bogtrykkeri ved F. S. Muhle 1863.

Octav 362 sidor (6 opag., 1—353, 2 opag.) och 1 porträtt i stentryck.

° La Vie admirable de S. Brigitte, de l'Ordre du Sauveur, & de la très Saint Vierge, par le P. Estienne Binet, de la Comp. de Jesus. Paris 1634. 12:o. (Åfven med Lille som tryckort.)

Vie de Sainte Brigitte De Suède écrite d'après les documents authentiques par une religieuse de l'Adoration perpétuelle Avec approbation épiscopale Tome premier Paris Librairie Saint-Joseph Tolra, libraire-Editeur 112, Rue de Rennes, 112. 1879 Tous droits réservés [Sist:] F. Aureau-Imprimerie de Lagny.

Duodes 440 sidor (4 opag., II—IV, 2—432). — — Tome second — — 424 (4 opag., 1—420) och 1 tabell. — Samma arbete som det Tyska af 1875.

Vie des Saints Nos protecteurs Sainte Brigitte [Sist:] Paris. —Imprimerie P. Faivre, 13, quai Voltaire.

Endast rubrik. U. år (1880). Hög qvart, 4 opag. sidor med 4 bilder. Medföljde som bihang till tidskriften Le Pélerin, October 1880.

Santez Brigida. Cantic Spirituel var buez Santez Brigida, Pehini e deus un Ilis devot e Paroz Lanvilin. Var ton: Guerz Santez Techla. [På sista sidan:] E. Montroulez, e ty Lédan e traon ru ar Var.

Liten octav 8 sidor (2—8). — Är en Bretagnisk andlig sång om heliga Birgittas lif; 45 fyra-radiga strofer. Många gånger tryckt för att säljas vid marknader.

° En italiensk Vita S. Birgittæ, Auctore Fr. Hilarione de S. Antonio, Augustiniano discalceato, Napoli 1641, anför Warmholtz, Bibl. Hist. S.-G. n. 1683 och må här anföras på hans auktoritet.

La Vedova Svecese Cioe' La Vita di Santa Brigida. Descritta dal P. Maestro Girolamo Allè Prouintiale nella sua Religione, e Lettor publico di Scrittura Sagra nel Studio di Bologna. Nella quale vi sono inserte Osseruationi, Historiche Politiche, e Morali. In Bologna, MDCXLVIII. Per Carlo Zenero. Con licenza de' Superiori.

Liten duodes 240 sidor, (18 opag. 19—235, 3 opag., 2 hvita). De 18 opag. sidorna upptagas af smutstitel, hufvudtitel, dedikation till kardinal Rosetti af boktryckaren, verser af Allé, företal, trycknings-tillstånd. De 3 sista sidorna innehålla en bön på Latin af Birgitta och rättelser.

Brigida Principessa Di Svezzia. — Upptager sid. 447—507 uti La Reggia Delle Vedove Sacre af Girolamo Ercolani, Padoua 1663, qvart. Sid. 446 består af ett kopparstick, som skall föreställa Birgitta mottagande en bok af Jesus-barnet i modrens knä.

Vita Compendiosa Di Santa Birgitta Vedoua Suezesa, ò Normanna. Dell' Abbate Maia. — Upptager sidorna xxiij—xxxvj uti S. Caterina Da Siena Difesa, af Hippolito Marracci, öfversatt från Latinet af Franc. Ambrosio Maia. Palermo 1665, liten 12:o.

Vita Della Serafica Madre E Gloriosissima Vedova S. Brigida Di Svetia Principessa di Nericia, Scritta Dal P. Gvglielmo Bvrlamacchi Della Congregatione della Madre di Dio. Dedicata All' Illvstriss.^{ma} Sig.^{ra} La Signora Svor Maria Francesca Raggi Abbadessa, Et All'Illvstrissime Signore Le Sig. Monache di S. Brigida Dell' Insigne Monastero di Scala Cœli

Di Genova. In Napoli, Per Francesco Mollo 1692. Con Licenza De' Svperiori.

Qvart 632 sidor (24 opag., 1—568, 40 opag., de 2 sista hvita) och 1 kopparstick, framställande Birgitta omgifven af en lagerkrans, som hålles af 2 englar: Carolus Bagnini Senensis fac. De första opag. sidorna innehålla dedikation, Approuatione dell'opera, företal, Index avctorvm och Tavola de Capitoli. I slutet är alfabetiskt register på 38 sid.

Ny upplaga. — — Ristampata Ad istanza de Fratelli della Venerabil Compagnia Di Firenze Dedicata All' Altezza Reverendissima del Signor Cardinale Principe Francesco Maria di Toscana. In Napoli per Francesco Mollo. Con Licenza de' Superiori. E di nuovo ristampata a spese di Giouan Battista Pelagalli Di Firenze all' Insegna di S. Giuseppe 1709.

Qvart 560 sidor (16 opag., 1—516, 28 opag., de 2 sista hvita). Dedikationen är en annan än i första upplagan och Approuatione äro bortlemnade; eljest lika.

Ny upplaga. — — Seconda Impressione Dedicata All'Illustriss. Signore Il Signor D. Tommaso Mazzaccara Reggente del Regio Collaterale Consiglio del Regno di Napoli. In Napoli MDCCXX. Appresso Gli Eredi di Troyse, e Francesco Riccardo. Con licenza de' Superiori.

Qvart 636 sidor (28 opag., 1—568, 40 opag.) Utom en annan dedikation lika med första upplagan.

Ny upplaga. — — Ristampata Ad Istanza De' Fratelli Della Compagnia Di S. Brigida Di Firenze.

In Firenze. MDCCLXIX. Nella Stamperia Albizziniana da S. Maria in Campo. Con licenza de' Superiori.

Qvart 508 sidor (III—XVIII, 1—490) och en Effigie di S. Brigida, kopparstick af I. Vercruy uti en ram hopsatt af fyra bitar. — Åter en annan dedikation; approbationerna och det stora registret utelemnade.

Vita di Santa Brigida di Svezia, dimorata, e morta nella Casa di S. Damaso Papa. — Upptager sid. 42—59 eller Capitolo VI af La Pieta trionfante su le distrutte grandezze del Gentilesimo nella magnifica fondazione dell'insigne basilica di S. Lorenzo in Damaso di Roma. Opera de Gio: Battista Bovio di Novara. In Roma MDCCXXIX. — Folio XII och 309 sidor.

Compendio Istorico della vita di S. Brigida vedova principessa reale di Svezia Estratto dagli Atti sinceri presso i Bollandisti Con un Ragionamento Apologetico-critico sulle rivelazioni. In Roma MDCCLXXXIX. Pel Cannetti presso la Rotonda per andare a S. Ignazio. Con Licenza de' Superiori.

Liten octav 288 sidor (12 opag., 1—275, 1 opag.). — Af de i början befintliga Approvazione inhemtas att författaren af detta utdrag var Giuseppe Marconi, theologiæ professor vid Collegio Romano.

La Dichosa Peregrina, Segundo Apocalypse de Dios, Embaxatrix Del Cielo Santa Brigida De Suecia, Princesa De Nericia, Traduzida del idioma Italiano Por el Padre Gaspar De San Antonio Canonigo secular de San Juan Evangelista, Predicador, y Visitador General; Dedicada A La Purissima Concepcion De Maria Santissima Por D. Juliana Maria De San Antonio. Lisboa, En la Imprenta de Antonio Pedrozo Galram. Con todas las licencias necessarias. Año de 1714.

Liten qvart 864 sidor (16 opag., 1—847). — Öfversättning från Burlamacchis italienska arbete, dock med ändringar, så att 1:a boken här har 27 kapitel i stället för 24 och 2:a boken 30 för 27.

En spansk Vida, se sid. 38.

Das Leben der heiligen Brigitta. Mitgetheilt von Dr. A. Tobias in Zittau. — Sid. 69—76 af Archiv für das Studium der neueren Sprachen und Literaturen. XLVIII Band. Braunschweig 1871. Är en tysk rimdikt i 325 rader af en Wolff Grun Hiltmar i Nürnberg år 1611.

Das wunderbarlich Leben Deß außerwehlten Gefäß Jeſu CHRiſti, der H. Seraphiſchen Mutter Brigittæ. Vnd der Orden deß Seeligmachers vnnd der allerheiligſten Jungfrawen Mariæ. Sammt einem Spiegel darinnen zu ſehen die wahren Reglen zum Himmel. Frantzöſiſch beſchrieben. Durch den Ehrwürdigen P. Stephanum Binet, Der Societät Jeſu Prieſter. Vnd newlich verteuſcht Durch F. Andream Megerle, deß Ordens der H. Brigitt Prieſter. Wer will ein Starckes Weib finden? von Weitem her vnnd von den euſſerſten enden iſt jhr Wehrt. Prov. 31. v. 10. Getruckt zu Cölln, bey Wilhelm Frieſſem im Ertzengel Gabriel in der Tranckgaß. Anno 1652.

Liten duodes 574 sidor (24 opag., 1—534, men 188, 189 öfverhoppade, 18 opag.). Första bladet är kopparstick med underskrift: Das wunderbarlich Leben der H. Seraphischen Mutter Brigittæ. — Tillegnad englarnas drottning, frälsarens ordens moder.

Leben Einer lieben Braut JEsu Christi Der Seraphischen Mutter S. Birgittæ, Ordens=Stiffterin SSmi. Salvatoris, Königlicher Printzeszin aus Schweden. Durchleuchtigister Fürstin in Nericien. Cum Licentia Superiorum. Augspurg, Verlegts Martin Veith, 1749.

Liten octav 124 sidor (10 opag., 1—114). Dedicerad till Birgitta sjelf af författaren Jacobus Schockh(sic), prior och confessor generalis i birgittiner-klostret Maria Altomünster.

Das Leben der heiligen Brigitta. Neu bearbeitet und herausgegeben von Ludwig Clarus. Mit einem Stahlstiche. Regensburg. Verlag von G. Joseph Manz. 1856.

Liten octav 240 sidor (4—240). — Aftryck efter författarens bok n. 44, sid. 45 här framför.

Die heilige Birgitta. — Sid. 45—107 uti: Aus dem Leben christlicher Frauen. Drei Vorträge von Dr. Fr. H. R. Frank. Gütersloh, 1873. l. 16:o.

St. Birgitta, die nordische Prophetin und Ordensstifterin. Ein Lebens= und Zeitbild aus dem vierzehnten Jahrhundert. Von Dr. th. Frederik Hammerich, Prof. der Kirchengeschichte zu Kopenhagen. Deutsche autorisirte Ausgabe von Alexander Michelsen, Prediger. Mit dem Bildnisz der heiligen Birgitta. Gotha. Gustav Schloeszmann. 1872.

Octav 312 sidor (IV—XVI, 1—296) och 1 porträtt i stentryck.

Leben der heiligen Birgitta von Schweden. Nach historischen Quellen bearbeitet und herausgegeben von einer Klosterfrau der ewigen Anbetung zu Mainz, zum Besten ihres Gotteshauses. Mit Approbation des Hochw. Bischöfl. Ordinariats zu Mainz. Mit einem Bildnisse der Heiligen. Mainz, Verlag von Franz Kirchheim. 1875.

Octav 544 sid. (vi—viii, 2—536), 1 tabell och 1 lithogr. porträtt. — Af Maria Bernhardina, abbedissa i Kloster der ewigen Anbetung, Mainz. Tabellen, Birgittas stamtafla, är uppsatt af A. G. Oxenstierna. — Bearbetning på Franska, se här framför sid. 74.

° Het Leven van de H. Birgitta.

Utgafs någon kort tid före 1628 af en okänd författare I. B. V. S. i Brüssel och omarbetades så till Den Weck der Volmaecktheyt, som är anförd här förut, sid. 55, n. 59.

Thomas Gascoigne, doctor theologiæ et cancellarius Oxoniensis, öfversatte Birgittas lefverne från Latin till Engelska åt systrarna af Salvators-orden i klostret Syon af Londons stift, omkring 1452. Han berättar der utförligt om en magister Richard Tenant, som illa plågades af demoner och plötsligt befriades genom bön till Birgitta af de kringstående menniskorna. (Gascoigne, Loci e libro veritatum 140. Oxford 1881. 4:o.)

° Here begynneth the lyfe of seynt Birgitte. — Upptar bladen cxx—cxxxiij af Kalender of the newe legende. London, R. Pynson, 1516. 4:o.

Såsom nära tillhörande Birgitta-Literaturen kunna ock Catharinas lefnadsbeskrifningar här upptagas.

◐ Jncipit vita ſiue legēda cū miraculis dñe katherine | ſancte memorie filie ſct̃e Birgitte de regno Suecie. [På sista sidan:] **◐ Impreſſum Holmis.**

Utan år, men 1483. Liten qvart 96 opag. sid. — Författaren var Ulfo, munk i Vadstena kloster. — Ett fotolitografiskt facsimile utgafs 1869 i Stockholm. — Omtrycktes af Olaus Magnus i Rom 1553 och 1557; se här framför s. 69 och 15. — Ett dåligt aftryck intogs i Acta Sanctorum Martii, Tomus III sid. 503—529. Antwerpiæ 1668 och Parisiis 1865. Utgafs slutligen i Scriptores rerum svecicarum medii ævi, III 2: 244—263 jemte Miracula och Translatio, sid. 263—275.

S. Catharina Virgo et Vidua. Af Vastovius i Vitis Aqvilonia, s. 111—129. Coloniæ 1623. Fol.

Om Sancta Katherina. — På gammal Svenska, från 1400-talet. Tryckt af J. E. Rietz i Scriptores Suecici medii ævi cultum culturamque respicientes, IV 113—175. — Ånyo tryckt af F. A. Dahlgren i Ett fornsvenskt Legendarium, III 519—584.

La sainte vnion de qvatre differents etats de celibat, de mariage, de vevvage et de religion representee dans la sainte princesse Catherine De Svede Par le R. P. Iacques Coret, de la Compagnie de Iesvs. A Mons, De l'Imprimerie de la Veuve Simeon de la Roche, en la ruẽ des Clercqs. M. DC. LXXIII.

Qvart 292 sidor (26 opag., 1—259, 7 opag.) och 6 kopparstick; första bladet hvitt. — Dedic. till madame Madeline de Lens, princesse de Robecq, samt äfven avx dames religieuses de sainte Birgitte. Kopparsticken af Richard Collin.

°Miraculosa Vita et Mors S. Catharinæ. — Af barfota-munken Hilarione di S. Antonio; på Italienska. Skall enligt Warmholtz, n. 1683, vara tryckt i Neapel 1641.

Caterina Principessa Svezzese Figlia Di Brigida. — Upptager sid. 509—579 uti La Reggia Delle Vedove Sacre af Girolamo Ercolani. Padoua 1663. Qvart. — Sid. 508 framställer en öfversvämning i Rom, hejdad af Catharina.

Leben Der Heil. Jungfrau Und Wittib S. Catharinæ Vastenen, Aus dem Königreich Schweden, Tochter der Heiligen Birgittæ, Ordens-Stiffterin Und Ersten Abbtiszin Ord. Sanctissimi Salvatoris. Allen Ständen zum Spiegel, Und Nutzen nach göttlichen Ausspruch: Et omnes, qui diligunt eam, ad Deum proficient propter eam. Revel. extrav. c. 64. Dasz alle so S. Catharinam lieben, in Tugend werden zunehmen, und Cron erlangen: Sambt dem Anhang der Ehrwürdigen Closter=Frau Mariæ Josephæ de SS. Sacramento, Ord. S. Birgittæ. Cum Licentia Superiorum. Augspurg, gedruckt bey Joseph Florian Hueber, Cathol. Buchdrucker. 1749.

Liten octav 124 sidor (12 opag., 1—111). — Dedic. till Jungfru-enkan, första abbedissan i Vadstena, Catharina, af Jac. Scheckh (sic), prior och confessor generalis af Salvator-orden.

De Heilige Katrina van Zweden, door Jakob Karsman. Antwerpen, Ter drukkery van H. Saeyens, korte Doormik-straet. 1843.

Octav 52 sidor (4—51). — På rimmad vers.

Ritualer.

[Breuiarium.] Lübeck 1512.

Qvart 480? sidor; bestämda antalet kan ej uppgifvas, då intet fullständigt exemplar är kändt. Arken torde hafva varit 30, sign. A—K och a—v med 8 blad i hvarje. Den senare afdelningen är ett psalterium anordnadt till liturgiskt bruk. Svart och rödt tryck med stor, präktig stil. På sista bladets rätsida i sex röda rader, utom det svarta paragraftecknet:

¶ Explicit liber Breuiarij ſeu horarum | ſcdm ordinē t̃ vſum Sāct· Birgitte Jn | p̄ſſum ac feliciter ꝯſumatū Lubeck. art· | et ingenio Stephani Arndes conciuis. | Anno v̓ginei partus. M. CCCCC. Xij. | Die .xxviij. menſ Januarij.

Rörande Birgitta förekommer intet annat än ett kort Suffragium på bladen Kij och Kiij innehållande hymnen Rosa rorans.

°Breviarivm Sororvm ac Sanctimonialivm Sacri Ordinis Divæ Brigittæ, Horarvm Deiparæ Virgini Dedicatarum. Campis 1544. Qvart.

Ny upplaga; samma titel. — Opvs pivm ac devotvm, et a mendis quibus scatebat summâ curâ expurgatum. [Träsnitt: madonnan med barnet.] Atrebati, Excudebat Robertvs Mavdhvy, Typographus Iuratus, sub signo nominis Iesv. M. D. C. X.

Qvart 396 sidor (10 opag., 1—384, 2 opag.). Svart och rödt tryck.

Ny upplaga. Breviarivm Sanctimonialivm sacri ordinis D. Birgittae Horas Deiparæ Virginis, per Ferias distributas continens Opus pium & omnibus eidem Virgini deuotis ob sermones Angelicos accommodatissimum. [Kopparstick: Birgitta skrifvande framför crucifixet.] Coloniæ Ex Officina Anthonij Boëtzeri Hæredum. M. DC. XXIIX.

Liten octav 632 sidor (28 opag., 1—614, men 544—553 öfverhoppade). Svart och rödt tryck i 2 spalter.

°IHS. MRA. Breviarivm Sacrarvm Virginvm ordinis S. Birgittæ recens impressv(!) anno MDCXCV

Liten octav. Titel i kopparstick, A. M. Wolffgang fe. På ömse sidor om en af 2 englar hållen duk, hvarå titeln, stå Birgitta och Catharina. Öfverst treenigheten samt Maria, som krönes af fadren och sonen.

°Breviarium Sacrarum Virginum Ordinis SS. Salvatoris, Vulgo S. Brigittæ, Horas Deiparæ Virginis, per Ferias distributas continens. Opus pium & omnibus eidem Virgini devotis, ob Sermonis Angelicos, accommodatissimum. [Kopparstick: Birgitta skrifvande framför crucifixet.] Landishuti, typis Simonis Golowiz. M. DC. XCVII.

Octav 716 sidor (48 opag., 1—532, 4 opag., i—cxxxi) och 1 särskildt kopparstick, förutom 9 andra, tryckta på verso-sidor af texten; alla af A. M. Wolffgang efter I. I. de Sandrart. Präktigt svart och rödt tryck. Den senare afdelningen med romersk paginering är ett supplement af psalmer, med ny titel och årtalet M. DC. XCVI. — Utgifven af Simon Hörmann, Prior i Altomünster, som dedicerar boken till alla Birgittiner-nunnor.

Officivm S. Birgittæ Vidvæ Regni Sueciæ Patronæ, semidvplex. Apponendum in Breuiario Romano die vij. Octobris, Ex mandato S. D. N. Gregorii Papæ xv. & à Sacra Rituum Congregatione recognitum, & approbatum, ad supplicationem Sereniss. Sigismvndi III. Poloniæ, & Sueciæ Regis. [Träsnitt: påflig vapensköld med Petrus och Paulus vid sidorna.] Romæ Ex Typographia Reuerendæ Cameræ Apostolicæ. M. DCXXIII.

Liten octav 16 opag. sidor (III—VI). Svart och rödt tryck. — Innehåller blott en oratio och lectio iiij, v, vj.

Officia S. Ioachimi Conf. & Patris Beatiſſimæ Virginis Mariæ, S. Birgittæ Vidvæ Regni Sueciæ Patronę. - - - [11 rader] - - - Venetiis. M DC. XXIII. Apud Antonium Pinellum.

Octav 16 sidor. Svart och rödt tryck i 2 spalter. — Birgitta-officiet upptar sid. vj, vij och består blott af samma 4 stycken som föregående.

Officium till Birgittas ära, 2 redaktioner, finnes i de 5 svenska breviarierna; i de 3 missalerna samt i gradualet finnas sequentier till hennes lof; sammanlagda antalet af hymnerna och sequentierna är 14. — Birgitta-officiet finnes ock i alla upplagor af Officia Propria SS. Patronorum Regni Sueciæ, äfvensom förkortadt i Missæ propriæ, samt på Latin och Tyska i Lectio Spiritualis, Lincii 1699. 12:o.

Refrigerium animæ perégrinantis. Trostreiche Wanderschaft aus dem Jammerthal in das himmlische Jerusalem &c &c. München 1674, 12:o, innehåller, sid. 63—78, tyska böner och hymner till Birgitta, under rubrik: Sibenstündig Tagzeiten von der heiligen Frauen Brigitta &c &c.

Hvarjehanda.

Kardinalens a Turrecremata Apologia för Birgittas Uppenbarelser. 1:a afdelningen trycktes tillsammans med Revelationerna. 2:a afdelningen utgafs först af Mansi i hans Sacrorum Conciliorum Collectio, Tomus IV Supplementi p. 910 seq.

Summariſcher Inhalt der Tragicocomodi, Voñ Carolo, der heiligen Brigittæ Sohn, welchem die Mutter GOTtes im Leben, Todt, vnd letzen Gericht, trewlichen Beyſtandt zum ewigen Leben geläiſtet hat, Genommen auß der H. Brigittæ, mit ſelbſt eygnen Händen beſchriebnē vnd hinderlaſſenen, inn dem Coſtnitzeriſchen Concilio von dem Cardinal Turrecremata, examinierten vnd approbierten Offenbarungen. Zu Ingolſtatt den 14. Weinmonat, 1610. Gedruckt durch Andream Angermeyrn.

Qvart 8 opag. sidor. — Kort program i 5 akter.

°Dissertatio de Sancta Brigida. Paris 1620. 8:o.

Beſchreibung deß Ordens Der Weyland Hoch-Edlen Schwediſchen St. Brigittæ. Gedruckt auff Wieſingsburg von Johann Kankel, Anno MDCLXXVIIII.

Qvart 8 opag. sidor.

Q. D. B. V. Dissertatio Theologica Qva Revelationes Brigittae Svecicae Excvtit - - - et Ervditorvm Jvdicio svbmittit M. Benjamin Capsivs Emlebio-Hoenloicvs. D. xxx. Decemb. A. O. R. M DCC XV. Vitembergae Ex Officina Vidvae Gerdesianae.

Qvart 32 sidor (4—31).

Breve, E Distinta Notitia Dell' antichissimo, non meno che diuotissimo Crocefisso, che si conserua con somma veneratione nell' Insigne Basilica di S. Lorenzo in Damaso per hauere, come se n'hà traditione, più volte parlato à S. Brigida in tempo, che habitaua nella casa del Cardinalato contigua à detta Chiesa. — U. o. o. år (17 . .). Qvart 6 sidor (1—6).

Vera Ed Approvata Informazione Toccante la grand' Indulgenza Delle Corone Di Santa Birgida. [I slutet:] Appresso Simone Smid, Stampatore dell' Università in Vienna L' anno MDCCXVI.

Liten octav 16 opag. sidor.

Historische Nachrichten Wahrhafftiger Sachen in der Römischen Kirche, Insonderbeit Die Historia, Was das Crucifix zu Rom in der Haupt=Kirche St. Pauli extra muros geredet haben soll. - - - Aus dem Missali Romano, und andern authentisch= Römischen Büchern ins Teutsche übersetzet von einem gewesenen Römischen Ceremonien=Meister. T. Anno, qVo ante bIs CentVM annos ConfessIo fIDeI AVgVstæ præsentata fVIt. [= 1730.]

U. o. Qvart 16 sidor (3—16).

Brigitta, oder der Sieg des Christenthums, ein Trauerspiel in 5 Aufzügen. — Af Joh. Christ. Schwarz. Tryckt i Sammlung einiger seiner Gedichte. S. 1—96. Regensburg 1757. 8:o. — Särskild upplaga. Manheim 1768. 8:o.

Den Heliga Birgitta. Sorgspel af Ling. [I slutet:] Stockholm, Gadelius, 1818.

Duodes 214 sidor (10 opag., 1—202, 2 opag.). Titelbladet är stucket i koppar.

Ny upplaga i Lings Samlade arbeten, II 677—848. Sthm 1862—66. 8:o.

Kort begryp der Aflaeten verleend aen de Rosenkranssen of kroonen genaemd van de Heylige Brigitta.

Gand 1830. 18:o. 8 sidor. — Approbationen är daterad $^{25}/_{7}$ 1830.

Un prétendu portrait de Ste Brigitte de Suède et de Ste Catherine, sa fille. Extrait du Bulletin de la Société nationale des Antiquaires de France. Séance du 19 avril 1882. [Sist:] Imprimerie Daupeley-Gouverneur, à Nogent-le-Rotrou.

Octav 8 sidor (2—6, 2 hvita). Endast rubrik. — Af P. Riant. Rör det porträtt som finnes i Hammerichs bok. Tredje sidan återger den gamla tafla på hvilken B:s bild ansetts förekomma.

S. Birgittas porträtt, samt några nya upplysningar om hennes hospital i Rom. [Sist:] Aftryck ur Historisk Tidskrift 1883. Stockholm, 1883. Kongl. Boktryckeriet.

Octav på qvartpapper 8 sidor (2—8). — Af E. Hildebrand. Rör samma sak och har samma tafla på sid. 2.

Bilder

utom de redan anförda i textupplagorna &c.

° Träsnitt 178 mm. högt, 112 bredt; från medlet af 1400-talet.

Birgitta, vänd åt höger,[*] sitter vid en pulpet, skrifvande i en bok; har nimbus, hufva och vidlyftig mantel. Framför henne: ett kors; bakom: pilgrimsstafven, hvarpå hänga mössan och väskan. I öfre högra hörnet: madonnan med barnet i moln; i öfre venstra hörnet: sköld med SPQR. I nedre högra hörnet: 6 grässtrån och litet längre fram krona; i nedre venstra hörnet: odelad sköld med ett upprätt stående lejon; de två sista symbolerna utvisande helgonets diktade furstliga börd och vapen. Öfver hennes hufvud står på 2 rader: **obrigita bit | got fir vns** Nedtill öfver gräsen och kronan står: **m ichγ**

Detta träsnitt, som man utan grund hänfört till slutet af 14:e århundradet, finnes i det namnkunniga Spencerska biblioteket, England.—En trogen afbildning gifver Ottley uti sin Inquiry into the origin of Engraving. London 1816. 4°

Träsnitt 123 mm. högt, 83 bredt; från slutet af 1400-talet.

Birgitta vänd åt höger, med nimbus, hufva och vid mantel sitter vid pulpeten, skrifvande sin bok; på pulpeten ett kors. Bakom henne står stafven med mössan och väskan. Öfver och framför henne sitta på molngrund frälsaren? och madonnan med treuddig krona; båda med nimbus. Högst upp står, så anordnadt:

---

[*] Åskådarens venster; så allt framgent.

S birgitta ain wittib von dem reiche
zu Schwedē

Nederst till höger: på snedden delad sköld med stående lejonet; under helgonets fötter: kronan; nederst till venster: fyra-delad sköld med ett lejon i 1:a och 4:e fälten samt sneda rutor i 2:a och 3:e (Baierns vapen).

Ett färglagdt exemplar såldes på T. O. Weigels auktion i Leipzig 1872.

° Träsnitt 106 mm. högt, 77 bredt; från slutet af 1400-talet.

Birgitta sittande vid pulpeten skrifver på en bred remsa, som ligger på en uppslagen bok och hänger ned bakom pulpeten. Engeln står dikterande bakom henne. Till höger vid pulpeten står stafven med hatten, väskan och sist kronan. Öfver B. sväfvar dufvan omgifven af strålar. Öfverst till venster står på molngrund Gud fader, hållande den döde sonen. Under dem ett skriftband med orden: **.huut. .der:. .goude.** Till höger står den krönta madonnan med barnet. Nederst står, stödd mot pulpeten och stafven, skölden med lejonet; handtag åt skölden bildar en upprätt stående orm, hvars nedre del berör dess kanter.

Platsen under bilden är delad i ett öfre, smalare fält och ett nedre, bredare; i det öfre står med liten stil:

S Birgitta. princeſſe ... våde. ryke. nericia.

I nedre fältet, med större stil:

Maria* *ſterre

Mellan dessa ord står en sköld, delad långsefter i 2 fält, hvilka hvardera innehålla 3 sexuddiga stjernor, stälda i sänkrät linje.

Om hela bilden går en dubbel linje, hvars öfre del bildar en båge, på hvilken stå trekanter, innehållande 3 blad, hvilkas spetsar utlöpa i trehörningarnes vinklar.

Ett färglagdt exemplar såldes på Weigels auktion 1872.

° Träsnitt 188 mm. högt, 137 bredt; från medlet af 1400-talet.

Birgitta i sin ordens drägt håller, stående, en bok i venstra handen; i den högra en spik, på hvars hufvud står ett kors och i midtpunkten af dettas armar ett kors omgifvet af en ring. Till höger står stafven med hatten och väskan; på den förras brätte synes Jesu hufvud mellan ett kors och ett klöfverblad. Vid B:s hufvud, ofvanför korset, är skölden med SPQR. Vid hennes fötter ligger kronan och mot stafven stödes den sned-delade skölden med stående lejonet.

Exemplaret, som fanns i T. O. Weigels år 1872 i Leipzig sålda samling, var färglagdt och aftryckt inom en särskild 25 mm. bred ram, skuren i metall. Det hade den skrifna påteckningen: Byrgitta vidua ducissa nerecie.

Träsnitt 116 mm. högt, 67 bredt; från slutet af 1400-talet.

Birgitta, vänd åt höger, står bland örter och gräs, klädd i hufva och vid mantel; hon har nimbus inom hvilken står i böjd rad kring hufvudet: **.Sancta**

birgitta. I högra handen håller hon ett kors, med den venstra en bok. Nederst i högra hörnet: den sned-delade skölden med stående lejonet; vid fötterna: kronan; i venstra hörnet: fyra-delade skölden med kronan och baierska rutorna.

Träsnitt 122 mm. högt, 78 bredt; från slutet af 1400-talet. (Måtten osäkra, då exemplaret är afskuret.)

Birgitta, vänd åt venster, med nimbus och hoplagda händer, knäböjer för Christus på korset, öfver hvilket står INRI Hon har den stora hufvan och vida manteln. Uti nimbus står i böjd rad: **s birgitta** Hon säger medelst ett fladdrande band: **her erbam dic vbê vns** (sic). I gräset ligger, mellan korset och Birgitta, stafven med väskan. Stödd mot korset, står den sned-delade skölden med stående lejonet; ytterst, både till höger och venster, större vexter.

Träsnitt 117 mm. högt, 85 bredt; från slutet af 1400-talet.

Taflan är sänkrätt delad i 3 fält; i det mellersta och bredaste sitter, vänd åt höger, Birgitta med nimbus, stor hufva och vid mantel, utdelande böcker (regula salvatoris) åt nunnor och munkar; bakom henne synes engeln; framför hufvudet, till höger, en obestämd figur, möjligen stafven med mössan och väskan. Ofvan synas i moln två bröstbilder, fadren? med krona och nimbus samt sonen med nimbus; öfverst: dufvan i strålkrets. Birgitta har till höger 2 uppslagna böcker, den ena i handen; till venster är endast en sådan bok. Nedanför henne i gräset:

kronan och längre ned till höger: skölden med SPQR bakvända och att läsa på snedden uppifrån nedåt; till venster: odelad sköld med lejonet. I smala fältet till höger knäböja 6 nunnor i ordensdrägten; den främsta har nimbus. I venstra fältet: 6 knäböjande munkar äfven i ordensdrägt. Från hvardera partiet uppstiger ett fladrande skriftband, utan skrift.

Träsnitt 109 mm. högt, 81 bredt; från slutet af 1400-talet.

Birgitta, med nimbus, hufva och vid mantel, sitter i en högkarmad stol, bred nog för 3 personer; hon skrifver i en bok som ligger på en skifva, uppburen af ett vinkeljern, hvilket är nedstucket i en hög fotställning. Bakom henne står, på stolen, engeln dikterande. På ömse sidor stå 2 äldre män i vida mantlar, beundrande, med framsträckta händer; framför båda uppfladrar ett tomt skriftband; på dylika bakom deras ryggar angifvas deras namn i handskrift; till höger: dns vlfo; till venster: mgr petrus. Bakom den heligas nimbus uppskjuta 4 böjda grenar, af hvilka de 2 mellersta dela sig till 2 hvardera. I de sålunda uppkommande, skiljda små fälten äro inpassade 8 små bröstbilder, samt dessutom midt öfver Birgitta: dufvan med strålar och högt upp uti en halfcirkel, i half-figur, Gud fader med tiara och nimbus samt sonen med endast nimbus. De 8 små bilderna föreställa Birgittas barn enligt de på 8 band handskrifna namnen; till höger: S. Katerina i ordensdrägt med nimbus, blomstergrenen och hinden; vidare celia, karolus och Gudmarus; till venster:

jngeborg, maritta, birgerus och benedictus. Ingeborg har stor hufva och håller en bok med båda händerna; Celia (Cecilia) har stor hufva; de öfriga äro alla barhufvade och synas bedja. Nederst är ett tomt fält för inskrift.

Detta träsnitt härstammar från Vadstena kloster.

Nyare apokryfiska porträtter i kopparstick.

I hel figur.

B. sittande skrifvande med engeln bakom sig.
Ouerradt$_9$ Excudit. Folio 384 mm. högt, 286 bredt.
» » C. v. Boekel sculpit (sic). 16:o.
» » J. Settegast inv. Ludw. Heitland sc. 12:o.
B. stående.
Sign. NB Assuwerus van L excud. St. 8:o.
» » Utan sign. Underskrift: S. Brigidæ Can: Reg. S. Augustin. Liten 8:o.
B. knäböjande.
Leudner del. et sc. Ausführung u. Stich der Manz' Kunst-Verlag. 8:o.

Knästycke.

B. med penna och kors.
C. P. S. C. M. I. A. Pfeffel exc. A. V. Liten 8:o.
B. med kors, hjerta och staf.
Utan sign. Oval. Verlag v. Carl Mayer in Nürnberg. 32:o.

I half figur.

B. bedjande med radband. — Sign. DC (Dominic. Custodis.) 4:o. Ur Beneficentia Dn. N. Iesv Christi erga sexum infirmiorem. MDC Aug. Vind.

Samma bild. — Phls Galle inven. et excud. Hieron. Wirix sculpsit. 4:o.

Samma stick. — Mich. Snyders excud. 4:o.

B. bedjande framför crucifixet. — B. Picart Inven. 1713. Ur Histoire du Concile de Trente par I. Lenfant. 4:o.

Dylik bild. — I. Th. Sendermeyr sc. a. 17. Stor 8:o.

Dylik. — Utan sign. Hâc meritò catharina potes gaudere parente; Huius tu titulo nosceris; illa tuo. 16:o.

Dylik. — Stich, Druck u. Verlag v. C. Dittmarsch u. Cie jetzt C. Kneller in Stuttgart. 12:o.

B. håller en tafla: madonnan med barnet. — Corn. Galle sculp. I. Galle exc. cum priuilegio. Liten 4:o.

B., med stor hatt, håller pilgrimsstafven. — Jos. Hutter sc. 32:o. — Är den enda bild der B. framställes gammal och mager. Tryckt på ett blad tillsammans med S. Ericus.

B. i bröstbild. Uti Gentlemans Magazine, June 1792, pl. II, tillsammans med 5 engelska biskopar och teologer. Basire sc.

Koppar- eller metall-stick 109 mm. högt, 76 bredt; från slutet af 1400-talet.

Christus, vändande blicken litet åt venster,* sitter på en thronstol med 2 trappsteg, högt uppskjutande ryggstycke och himmel; den är stående på rutadt golf. Frälsaren har nimbus och långt hår; är iklädd full liturgisk drägt, nemligen fotsid skjorta (alba) med nedvikna kragar; deröfver ett kortare plagg (dalmatica) och ytterst: vid kåpa (pluviale), nedre delen deraf upplagd öfver båda knäna; öfver bröstet går, från höger till venster, ett med 2 kors prydt band (pallium eller kanske stola). Högra handen hvilar på globen med korset, som skjuter högt upp; venstra handen håller en uppslagen bok. På golfvet står till venster Birgitta i ordensdrägt, med nimbus; i högra handen: uppslagen bok; i den venstra: ett kors. Till höger står Catharina, äfven med nimbus och ordensdrägt; i högra handen håller hon en hög kräckla, såsom abbedissa; i den venstra: en lång gren med 2 blommor. Framför henne står hinden med frambenen upplyftade.

Taflan har sex inskrifter. Högst upp på thronhimmelens framsida läses: **Ordo ſācti ſaluatoris** och utanför, vid öfverkanterna: **ih̄c m̄a** (= Jesus Maria). På 4 uppåt slingrande band stå 4 hexameter, såsom uttalade af de 3 personerna. Christus säger till Birgitta: **aſpice birgitta tua nata ſub ē m̄ dextra** Hon svarar: **munere ꝓ tanto laus tibi xp̄e deo** Till

---

* Enligt taflans mening, men venster och höger äro här förvexlade; således äfven i beskrifningen.

Katharina säger frälsaren: **Te katherīa tibi dilecte p̄fero matri** Hon svarar: **nō ſit pp̄r meū ſʒ mage velle tuū** Nederst, under golfvet, står i rak linje: **Ex Teneramūda birgitta traditur preſſa**

Teneramunda i östra Flandern, Belgien, heter nu Dendermonde eller Termonde. I denna stad var ett Birgitta-kloster, Thronus Marie, hvarifrån utgick kompilationen Opusculum vite et passionis Christi, af hvilken 3 upplagor från 1489, 1491, 1517 äro anförda här framför under n. 11, 12, 13. Möjligen är det denna lilla tryckta bok som åsyftas med den sista inskriften, eller kanske afser den sjelfva kopparstycket, hvilket ju också är tryckt (pressa). Säkert synes vara att det är utgånget från Thronus Marie och stucket af en kloster-broder, som alldeles icke behöft skämmas för sitt arbete, ty det är ganska väl gjordt.

Det ytterst sällsynta, kanske unika bladet är insatt i Ingegerd Ambjörnsdotters bönbok, blad 43 v. Det är delvis belagdt med färger och guld.

Kopparstick hörande till Dahlbergs Svecia antiqua et hodierna. I. v. d. Aveelen sc. Holmiæ 1704. Folio.

Oratorium divæ Birgittæ in Finstad. Derunder följer: Ipse locus precum D: Birgittæ prout typis delineatus extat in libris revelationum.

Kopparstick 385 mm. högt, 402 bredt. Benedictus Luti Inuen. et delin. Benedictus Fariat Sculp. Romæ Super. Perm. an. 1707.

Birgitta sittande på moln utpekar sitt hus i Rom för 5 yngre, förundrade män. Kullstörtad under molnet ligger en manlig furie.

Träsnitt. Heliga Birgittas hus i Rom. Tecknadt af A. T. G(ellerstedt). I Ny Illustrerad Tidning, 1866 n. 13. Sthm. Fol.

Träsnitt 258 mm. högt, 396 bredt; från 1500-talets början.

Det inre af en hvälfd kyrka med 8 höga pelare. Elfva fenster äro synliga. Ett skrank omsluter pelarne och högaltaret; på sidorna af och bakom detta leda trappor upp till en platform, hvarpå står en bred stol. Der bakom längst åt kanten står **Ooſt** på ett bredt band. Nederst läses i 2 långa rader: **Tgheſtichte vander kercken der oꝛdenen van ſente ſaluatuers van hem ſeluen vertoondt ende beuolē te makene der hele=|gher vꝛauwē ſente birgittē/ Het ſtaet beſcreuē int .ix. bouc der opēbarijghē inde. xxviij. xxix. xxxi. xxxiiij. ende. xxxviij. capitelē.**

Denna underskrift är icke tryckt med rörliga stilar utan hel och hållen xylografisk; på 19 ställen äro två och två bokstäfver hophängda, så att snidaren insparat 19 stafvar. Underskriften upptar icke taflans hela bredd utan lemnar i hvardera hörnet plats för ett litet träsnitt; till höger: Gud fader i påfvedrägt, hållande globen med högt kors; till venster: Birgitta bedjande till den korsfäste; bakom henne: engeln.

Detta högst sällsynta nederländska blad anträffades insatt i upplagan 1517 af Revelationes och är sannolikt föga äldre.

Fotolitografi af Mandel 1864; 355 mm. hög, 285 bred. VON ROSEN. inv. WIMARIAE. A:° 1862.

Birgittas födelse. Ett stort rum i medeltidsstil. I en upphöjd skulpterad säng ligger modren, biträdd af en qvinna som håller hennes venstra hand. Nedanför står fadren, visande den nyfödde för ett fruntimmer, åtföljdt af en gosse. Två tjenarinnor syssla med linnen åt barnet; den ena vid spiselden; den andra på knä vid ett fat stående på en pall. En nunna sitter i en stor stol, vid öppet fenster, bedjande med radband. En vagga, en hund och hans matskål upptaga rummets nedre del till höger.

◆